

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0340090 Hall-Hangvar

Gotska Sandön

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges.

Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man från i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Begreppsförklaringar Natura 2000

SPA - Område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde i enlighet med EU:s fågeldirektiv (2009/147/EEG).

pSCI - Område som är föreslaget av regeringen, men ännu ej antaget av EU-kommissionen.

SCI - Område som, i den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regionerna det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 i art- och habitatdirektivet eller någon av arterna i bilaga 2 i samma direktiv. Områden som kan bidra till att nätverket Natura 2000 blir sammanhängande och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska regionen eller de biogeografiska regioner (kontinental, boreal, alpin, marin östersjön och marin atlantisk) som avses.

SAC – Område av gemenskapsintresse (SCI) som av regeringen med stöd av MB (Miljöbalken) 7 kap. 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde.

Gynnsamt bevarandetillstånd

En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

- populationsutvecklingen visar att arten på lång sikt kommer att förbli en del av sin livsmiljö
- dess naturliga utbredningsområde inte minskar och sannolikt inte heller kommer att minska
- tillräckligt mycket livsmiljö finns för att arten ska bibehållas på lång sikt.

En naturtyps bevarandestatus anses gynnsam när:

- dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker är stabila eller ökande
- de strukturer och funktioner som krävs för att livsmiljön ska bibehållas finns kvar under överskådlig framtid
- bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0340090 Hall-Hangvar

Kommun: Gotland

Områdets totala areal: 2385 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-12-01

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden: Privata och statliga

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1995-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01,
regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1220 - Sten- och grusvallar

1230 - Vegetationsklädda havsklippor

1630 - Strandängar vid Östersjön

6110 - Basiska berghällar

6210 - Kalkgräsmarker

6280 - Alvar

6410 - Fuktängar

7210 - Agkärr

7230 - Rikkärr

8210 - Kalkbranter

8240 - Karsthällmarker

9010 - Taiga

9020 - Nordlig ädellövskog

9070 - Trädklädd betesmark

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

1903 - Gulyxne, *Liparis loeselii*

1988 - Styv kalkmossa, *Tortella rigens*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

---Prioriterade bevarandevärden---

Inom Natura 2000-området Hall-Hangvar är de prioriterade bevarandevärdena områdets; Sten- och grusvallar (1220), Vegetationsklädda havsklippor (1230), Strandängar vid Östersjön (1630), Enbuskmarker (5130), Basiska berghällar (6110), Kalkgräsmarker (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6410), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Kalkbranter (8210), Karsthällmarker (8270), Taiga (9010), Nordlig ädellövskog (9020) och Trädklädd betesmark (9070). Det är också prioriterat att bevara områdets förekomster av arterna; Smalgrynsnäcka (1014), Gulyxne (1903) och Styv kalkmossa (1988).

Det är prioriterat att bevara den flora och fauna som är typisk för de ovan nämnda naturtyperna. Det är vidare prioriterat att bevara en intressant mosaik av alvarmarker, skogsmarker och våtmarker, alvarmarkernas öppna karaktär, samt säkerställa områdets hydrologi för ett långsiktigt bevarande av de utpekade naturtyperna och de till naturtyperna knutna arterna.

---Motivering---

Hall-Hangvar är ett stort sammanhängande område längs kusten med omväxlande strandmiljöer, karga alvarmarker, glesa betade skogsmarker och våtmarker. Det mosaikartade landskapet gör området värdefullt med en stor variation av arter förknippade med dessa naturtyper. Alvarmarker finns på få platser i världen och är av högt bevarandevärde där de återfinns i god kondition. Områdets storlek (över 2 000 hektar, Hall-Hangvar är även Gotlands största landbaserade naturreservat samt det faktum att det hänger samman med andra skyddade områden av liknande typ ökar dess värde ytterligare.

---Prioriterade åtgärder---

Förhindra att områdets hydrologi och hydrokemi påverkas negativt av dränerande åtgärder i områdets närhet och tillrinningsområde. Behålla öppenheten hos alvarmarken och karaktären av betad utmarksskog i områdets skogsmarker genom bete. I takt med att äldre träd dör, naturligt eller till följd av askskottsjuka eller almsjuka ska en viss föryngring tillåtas och säkerställas för att upprätthålla krontäckningen och lokal- och mikroklimat i lövskogsområden med förekomst av någon av de båda arterna samt en kontinuerlig tillgång på lämpliga substratträd och värdträd för epifytiska lavar och mykorrhizabildande svampar. I områden där bete tidigare förekommit ska detta upprätthållas för att bibehålla en öppen karaktär.

Beskrivning av området

Naturreservatet och Natura 2000-området Hall-Hangvar sträcker sig längs Gotlands nordvästra kust, från den nordligaste delen av Irevik till den nordvästra sidan av Kappelshamnsviken, en sträcka på närmare 25 kilometer. Området gränsar till Natura 2000-områdena Klinthagen, Hajdhagen, Pärkhagen och Blautmyrskogen, vilket ger ett stort sammanhängande skyddat område. Hall-Hangvar har avsatts som naturreservat i omgångar för att bevara och skydda ett

unikt och säreget stycke gotländsk natur.

---Geologi---

Större delen av området vilar på ren kalksten av så kallad Högklints-typ. Längs kusten löper dock ett smalt stråk där mägersten av Visby-typ bitvis går i dagen. Området är relativt flackt, men från Ire gård norrut till drygt 500 meter norr om Häftingsklint löper en upp till 30 meter hög klint längs kusten. Längre norrut delar klinten upp sig i två avsatser, varav den nedre fortsätter längs stranden, medan den övre böjer av i en båge inåt land. Denna klint blir allt flackare för att till slut plana ut helt nordost om Verkmyr. Längre åt nordost återkommer klinten för att vid Hallshuk vika av mot sydost längs stranden av Kappelshamnsviken (utanför Natura 2000-området). På flera håll har havet gröpt ut grottor i klintarna, till exempel vid Jänklint, Norsklint, Sigsarvestrand och Svarthäll. Raukar förekommer i klintbranten sydväst om Halls fiskeläge.

Höjdområdena inåt land domineras av hällmarker, särskilt i områdets södra delar. I övrigt är jordtäcket oftast tunt och består till största delen av strandgrus. Det finns även områden med moränmäger, framför allt nordväst om Hall kyrka. En mäktig strandvall som visar Littorinahavets högsta nivå löper i en båge cirka 25 meter över havet från Jänklint ned mot Norrby, Hall kyrka och Verkmyr.

---Skog---

Området består till största delen av kalktallskog, ofta präglad av äldre tiders extensiva utmarksbete och avverkningar i form av plockhuggning. Skogen har sedan förhistorisk tid också använts till bland annat vedbrand, byggnadsvirke och tjärbränning. Under de senaste 300 åren har det även skett vissa kalavverkningar i området, varav de mest omfattande under 1970-talet. Skogens tillväxt är mycket långsam på grund av det tunna jordtäcket och näringsbristen. Riktigt gamla träd saknas, men det finns gott om drygt 100-åriga, senvuxna träd och enbuskar. I strandskogen vid Nors finns många tallar som är över 200 år. Skogens utbredning var som minst under 1800-talet, då stora arealer skogsmark odlades upp. Idag är skogens utbredning åter densamma som under senare delen av 1600-talet. Eftersom avverkningar inte längre sker i någon större omfattning och betet har minskat sprider sig skogen på många håll ut på tidigare öppna marker.

I områden med tunnare jordtäckning dominerar tall och en helt, men här förekommer även bland annat oxel. På områden med djupare jordlager växer exempelvis gran, slån, nypon, berberis, olvon, ek, ask, hassel, lönn, lundalm, getapel, idegran och enstaka björk och asp. Karaktärsväxter i fältskiktet är lundskafing, mjölon, blåsippa, blodnäva, liljekonvalj, tulkört och vitmåra.

Död ved förekommer i varierande mängd. Det är dock önskvärt att mängden ökar ytterligare på många håll till förmån för bland annat vissa vedskalbaggar, mossor, lavar, svampar och hålbbyggande fåglar. Området är rikt på sällsynta lavar, främst knutna till lövträd som ek, ask och lundalm.

---Öppna och hävdade marker---

I Hall-Hangvar finns flera betesmarker med stora botaniska värden. Några av dessa beskrivs nedan.

Vid Harudden finns en 25 hektar stor, variationsrik betesmark med partier av magra kalkhälltallskogar, grunda kalkfuktängar, källkärr, agkärr (Stajnstmyr som ligger i betesmarken beskrivs utförligare i avsnittet våtmarker) samt en havsstrand. Marken sluttar brant ner mot havet, vilket skapat en intressant källmyrsvegetation. Området betas av får i kombination med nöt, men på grund av tidvis svag hävd i kombination med mycket släke, har stranden invaderats av högvuxna kvävegynnade arter. Igenväxning av de ingående skogsmarkerna var tidigare ett problem till följd av det svaga betet, men röjningar har utförts under 2000-talet för att återställa en prägel av gammal betesmark. Vegetationen i skogen utgörs av fårsvingeltorrängar,

ängshavretorrängar, kalkhälltallskog med mycket mjölon och kruståtel samt ängstallskog. De öppnare partierna domineras av kalkfuktängar. I de torrare partierna växer rikligt med fårsvingel, bergven och ängshavre. Relativt vanliga är också vispstarr, gråfibbla, jordtistel, smultron, bitterfibbla och slankstarr. I skuggigare partier växer bergsslok, lundskafting och backskafting. Kärrknipprot, ängsnycklar och kustarun är vanliga. Vildlin växer rikligt medan flugblomster och brunört har begränsad förekomst. Källkärret hyser en liten mängd med sumpnycklar och honungsblomster.

Vid Hasselriv ligger ett drygt 170 hektar stort beteslandskap som till största delen utgörs av betad skog. Öppna våtmarker (mestadels mindre agkärr) finns både insprängda i skogen och i anslutning till havsstranden. Den här delen av Hall-Hangvar består av en mosaik av ett stort antal vegetationstyper. Floran har stor spännvidd men visar på en tendens till gödselpåverkan närmast åkrarna samt i anslutning till utfodringsplatser. Marken är i sin helhet välbetad. Vanliga arter är bland annat darrgräs, baktimjan, vildlin, majviva, liten blålocka, spåtistel och jordtistel. Skogen är välskött och av öppen karaktär. Ingrepp har förekommit, bland annat i form av utdikning av Norsmyr, där de mest omfattande utfördes under 1970-talet. Skogens tillväxt är mycket långsam på grund av det tunna jordtäcknet och näringsbristen. Riktigt gamla träd saknas, men det finns gott om drygt 100-åriga, senvuxna träd och enbuskar.

Öster om Verkmyr ligger en i äldre tid förmodligen välbetad utmark på knappt 100 hektar. Den finaste delen i området påminner till sin karaktär om en välhållen slättermad. Norr om denna ringlar sig en körväg i öst-västlig riktning som omgärdas av vackra hasselbestånd. Den forna betesmarken är stor och sträcker sig från reservatsgränsen och den stora kalkfuktängen i öst fram till de östra delarna av själva Verkmyr. Kalkfuktängen i öst har en något artfattigare sammansättning än andra redovisade kalkfuktängar, men den hyser en iögonfallande stor förekomst av slätterblomma. Kalkfuktängen innehåller en stor mängd ängsstarr och rödklint. I brynen in mot skogen i norr växer brudbröd, krissla, darrgräs och även blodnäva. Väster om gården Lilla Häftings ligger en 111 hektar stor betesmark bestående av alvarmark, buskrik utmark och skog. I de öppna delarna dominerar baktimjan, brudbröd, jordtistel och axveronika. Fuktängarna är av den något artfattigare typen och består främst av älvväxing och rödklint. Söder om gården Stora Häftings ligger ett drygt 400 hektar stort, tidigare extensivt betat område, som huvudsakligen består av alvarmark med gles skog. Även fuktiga vegetationstyper förekommer. Bland de vanligare arterna finns darrgräs, knutnarv, slätterblomma, brudbröd, solvända, axveronika och fältmalört. Här växer också bergskrabba, alvargräslök, och getrams. Betet upphörde här på 1960-talet.

Delar av Hall-Hangvar, särskilt i söder, utgörs av magra alvarmarker, både betade och obetade. Alvarmark karakteriseras av att den utvecklas på plan eller nästan plan kalkberggrund, som i något skede har påverkats av nedisning. Jordtäcknet är antingen tunt eller obefintligt, vilket skapar en mycket mager och ofta torr miljö där bara vissa arter förmår att etablera sig. Kalkberggrunden kännetecknas också av ett högt pH-värde som gör att vissa näringsämnen blir svårslösliga och därmed svåra för växterna att ta upp. På grund av dessa faktorer är alvarens produktion av biomassa låg. Trots att stora delar av området ger ett kargt intryck kan man här träffa på ett flertal ovanliga växter, bland annat orkidéer som röd skogslilja, salepsrot, alpnycklar, sumpnycklar och gulyxne, strandkål, brun ögontröst (i källkärren), svärdskrissla och gotlandssolvända. De två sistnämnda arterna förekommer bland annat på hällmarksområdet mellan Stigmyr och väg 149.

Inom området finns cirka 65 hektar odlad mark, främst i anslutning till gårdarna Nors, Norrbys, Stora och Lilla Häftings och Ire. En stor del av odlingsmarken odlas inte längre, utan används i stället som betesmark.

---Våtmarker---

I området finns flera våtmarker av olika slag, varav många är helt opåverkade av dikning eller

andra ingrepp. Några av de större/mer värdefulla våtmarkerna beskrivs nedan.

Verkmyr är en 120 hektar stor, opåverkad agmyr belägen centralt i området. Myren har kraftig torvbildning, något som är ovanligt på Gotland. Kantzonerna utgörs till största delen av knappagbälten och trådstarrkärr på mjukmatta. Hällen går i dagen ovanför dessa kanter. Källpåverkan förekommer inte och axag saknas nästan helt. På några håll i sydväst finns öppna klarvattenytor i agvegetationen. Fukthedar ansluter myren i den västra delen och här finns en del intressanta fuktmiljöer där blååtäl dominerar. Här finns rikliga förekomster av kärrknipprot. Myren omges av opåverkad tallskog.

Stigmyr i områdets södra del är en 30 hektar stor, öppen myr dominerad av ag och trådstarr. Myren har troligen varit slagen under ängsbruksepoken. Agbestånden tätar nu raskt och kommer troligen slå ut trådstarrbestånden på sikt. Trådstarren bildar mjukmattor dominerade av korvskorpionmossa i bottenskiktet. I fältskiktet märks förutom trådstarr även hirsstarr, dybläddra, spikblad, ängsnycklar, vaxnycklar, brudsporre, ängsull, vattenmynta, höstspira och vattenklöver. Torvbildningen i myren är tydlig. Kantzonerna utgörs av axagkärr, knappagkärr eller glesa blååtälsumptallskogar. På flera håll går dock trådstarrbestånden fram till skogskanten. Området omges på alla håll av ett smalt bälte tallsumpskog. Stigmyr är helt opåverkad av avverkning och utdikning. Stigmyr utgör en av endast tre svenska lokaler (och den enda gotländska) för myrglansspindel, vilken lever i kärrmiljöer i myrens kantzon. Igenväxningen med ag kan troligen utgöra ett hot mot arten.

Norr om Stigmyr ligger Staursmyr, ett 12 hektar stort våtmarksområde som i norra delen består av en vät. Väten dräneras vid högvatten via ett svagt sluttande stråk av axagkärr med källpåverkan. Stråket mynnar i agmyren Staursmyr. Agbeståndet kantas på flera håll av knappag. Ovanför ansluter några bestånd av trubbtåg. Dessa bestånd kantas i sin tur av axagvegetation. Agmyren visar på en fin kantzonering från ag och knappag till trubbtåg och axag. I väten domineras vegetationen av slankstarr. Området är ostört och omges av tallskog och trädbevuxna alvarhedar.

Russmyr är ett 23 hektar stort, opåverkat våtmarksområde med mycket stora värden. Centralt i området ligger agmyren Russmyr som är tydligt torvbildande. Agmyren kantas i de södra delarna av ett cirka 10 meter brett bälte helt dominerat av trubbtåg. Här växer även slätterblomma, ängsvädd och blodrot. I bottenskiktet växer guldspärrmossa, kärrspärrmossa, kalkkammossa och späd skorpionmossa. I de norra delarna av myren finns mindre ytor knappagkärr, trådstarrkärr och axagkärr med diffus källpåverkan. Söderut ansluts agmyren av ett stort nästan helt öppet källkärr. Blekeutfällning täcker hela området och vegetationen är mycket rik. Ymnigt växer här axag, hirsstarr, ängsstarr, knappag, kärrlilja, majviva, sumpgentiana, brudsporre, sumpnycklar, kärrknipprot, kustarun, storsileshår, ängsvädd, trubbtåg, blodrot, smalfräken, slätterblomma och vildlin. Källkärren hyser dessutom brun ögontröst och luktsporre. I bottenskiktet växer guldspärrmossa, kalkkammossa och kärrbryum. Öster om agmyren ligger ytterligare ett stort källkärrsområde med höga värden. Jordtacket är här tunt och marken har ingen blekeutfällning. Våtmarken omges av opåverkad tallskog.

Svärtesmyr är ett vackert, 5 hektar stort källkärr beläget inne i tallskogen väster om Verkmyr, mer än 500 meter från närmaste väg. Källkärret kantas i sin övre del av en mycket brant och hög klint. Några raukar står utspridda i skogen nedanför klinten. Här sluttar marken och vatten springer fram i flera källor. Inom en del nedanför klinten finns en terrass dominerad av trubbtåg. I sina lägre delar planar kärret ut. Här finns ett litet agkärr kantat av rikliga bestånd trubbtåg. Floran i källkärret är rik. Örter som kärrlilja, majviva, kärrknipprot och slätterblomma är överallt växande. Ymniga förekomster märks även av hirsstarr, ängsstarr, näbbstarr, nålstarr, kustarun, smalfräken, ryltåg, vildlin, tätört, sumpgentiana, blodrot och ängsvädd. Kärret hyser mindre förekomster luktsporre. I bottenskiktet märks kalkkammossa, pösmossa, späd skorpionmossa,

kärrbryum, guldspärrmossa, kärrspärrmossa, stor fickmossa och korvskorpionmossa. I källorna växer kamtuffmossa, kärrbryum, guldspärrmossa, späd skorpionmossa och korvskorpionmossa. Här märks även en mindre förekomst praktflikmossa. Området är helt opåverkat och omges av delvis opåverkad skog. Marken täcks till stor del av kalkgyttja.

Vid Harudden ligger ett 16 hektar stort våtmarksområde bestående av en mängd olika våtmarkstyper. Området har kontakt med havet, men av den sträcka som ligger längs havet är det endast en liten del som berörs av vågorna då de största delarna ligger innanför en strandvall som finns utbildad längs stranden. Här finns våtmarker med mycket höga värden. De övre delarna har brant lutning och utgörs av mäktiga grusavlagringar. Sydost om området ligger Källdmyr som dräneras ut i Stajnstmyr. Stajnstmyr saknar överjordisk dränering, utan vattnet från myren dräneras genom de tjocka grusavlagringarna. I slutningen springer ett flertal källor fram i marken, som sluttar dels mot havet och dels en aning åt norr. Stora delar av dessa strandnära delar av området består av källkärr. Ett par bäckar finns utbildade i området. Vegetationen domineras helt av axag och är mycket örtrik. Ymnigt växer majviva, slåtterblomma, kärrknipprot, ängsnycklar, sumpnycklar, kärrsälting, vattenklöver, ryltåg, blodrot, vildlin, ängsvädd och kärrlilja. Bottenskiktet är mycket väl utvecklat. Här växer späd skorpionmossa, kamtuffmossa, spjutmossa, guldspärrmossa, kärrbryum, fetbålmossa och bandpraktmossa. Invid källorna är mycket stora ytor helt täckta av kamtuffmossa. Här växer även klotuffmossa. Källmossa och kärrbryum växer allmänt både i källor och längs bäckkanter. Området betas av nöt, vilket i sig är positivt ur hävdsvynpunkt. Stora delar av källorna och källkärrarna har dock fått allvarliga trampskador. Dessutom har en åkervall införlivats i betesmarken vilket kan ge marken förhöjd kvävestatus. Marken har tidigare stått ohävdad vilket gjort att ag invaderat de centrala delarna och nu dominerar vegetationen runt ett bäckflöde. De områden av våtmarken som ligger längre upp mot land utgörs av agkärr och en del högörtkärr. Här har dock en kraftig dikning utförts som bedöms beröra hela den inre delen av området. De delar som har kontakt med havet utgörs av högväxt vegetation som rörsvingel och älgört. Drygt en kilometer nordväst om Hall kyrka ligger ett 60 hektar stort, obetat våtmarksområde som fortfarande är helt öppet. Området utgörs av ett flackt otuvat blååtelskärr med några fastmarksholmar av tallskog. På flera håll övergår kärret i ängsstarrkärr, blååtelfuktäng och älväxingfuktäng. En mindre yta är svagt källpåverkad och domineras av axag. Här finns mindre förekomster luktsporre. Området kantas dels av fastmark dels av blååtelsumptallskog. Ett mindre parti utgörs av sumpkärrsliknande miljö (på grund av kväveläckage) och området är svagt stört av körspår. Området omges av tallskog.

Två kilometer nordväst om Hall kyrka ligger ett 60 hektar stort våtmarksområde omgivet av betade åkervallar. Marken är till stor del dikad. Denna del av området utgörs av blekefält och här har vegetationen blivit starkt förändrad. Området ligger på gamla Vikarmyr, en dikad och till stor del uppodlad myr. Fortfarande finns någon del som liknar örtrik fukthed på bleke men i övrigt är vegetationen starkt störd. Övriga delar består till största delen av fuktängar, främst dominerade av lågstarr. Örtrikedomen är stor inom dessa ytor. Inom mindre ytor dominerar älväxing och blååtelskärr. På något håll finns knappag på fastmatta och ett mindre område med blååtelskärr. Området betas av nöt och får och hävden är god. Under hösten/vintern 2018 har våtmarker i områdets sydöstra del hydrologiskt restaurerats genom att ett huvuddike försetts med dammluckor och små diken har lagts igen för att återställa den naturliga hydrologin.

---Djurliv---

Hall-Hangvar hyser ett rikt fågelliv. Här häckar många arter som kräver förhållandevis ostörda skogs- och våtmarksmiljöer, exempelvis trana, orre, kungsörn, duvhök, lärkfalk, berguv, pärluggla och korp. Nattskärna och trädlärka, som också häckar i området, är knutna till gles tallskog och öppna hållmarker.

På grund av områdets storlek och varierande biotoper finns här ett rikt insektsliv med flera sällsynta arter, bland annat fjärilsarterna svartfläckig blåvinge, stor borstspinnare och apollofjäril.

Dessa är knutna till värdväxter som huvudsakligen finns på öppna marker. Många av områdets rödlistade skalbaggar är också knutna till jordbrukslandskapet. Den blåvingade gräshoppan är knuten till torra, öppna alvarmarker. Några lokaler i Hall-Hangvar har inventerats på sin skalbaggsfauna. Havsviken söder om Harudden och källorna i klinten ovanför viken har visat sig vara värdefulla lokaler. Här har bland annat den sällsynta bombarderbaggen påträffats. Även flera rödlistade spindelarter finns i området, som knölspindel, kantig krabbspindel och den starkt hotade myrglansspindeln. Minskad hävd och ökad igenväxning påverkar många av områdets arter negativt.

Området hyser ett stort bestånd av hasselsnok. Bland groddjur finns åkergroda, vanlig padda och mindre vattensalamander, dvs samtliga groddjur som förekommer på Gotland. Bland mollusker kan nämnas blank glanssnäcka, som i Sverige endast förekommer i kalkgrottor och branter på västra Gotland.

Vissa hotade arter och naturtyper har valts ut av ArtDatabanken för att ge förslag på åtgärder som på sikt öka populationsstorlek eller habitat. För sådana arter och naturtyper finns speciella åtgärdsprogram som skraddarsys för varje enskilt objekt. Dessa kallas Åtgärdsprogram för hotade arter och förkortas ÅGP. Åtgärdsprogram förekommer både inom och utanför redan skyddad natur, som exempelvis Naturreservat eller Natura 2000-områden eller saknar fridlysning. I vissa fall utgör Natura 2000-områden ett viktigt verktyg i arbetet.

Inom området Hall-Hangvar återfinns följande arter med speciella åtgärdsprogram:

Lavar: Öländsk tegellav (*Psora vallesiaca*)

Växter: Näbbtrampört (*Polygonum oxyspermum*), Gulyxne (*Liparis loeselii*)

Insekter: Hårig blombock (*Etorofus pubescens*), Snedstreckad lövmätare (*Scopula virgulata*), *Cassida ferruginea*

Fåglar: Kornknarr (*Crex crex*).

Vad kan påverka negativt

---Igenväxning---

Det mest påtagliga hotet mot de biologiska värdena knutna till både områdets öppna torrare marker och våtmarker är igenväxning, en naturlig följd av att betet på vissa håll har upphört eller betetrycket inte är tillräckligt. Alvarets växter är så gott som helt beroende av ljusinstrålning och att torra och näringsfattiga förhållanden råder, vilket hindrar mer näringskrävande arter att etablera sig. Bara några centimeters växttäckning minskar solinstrålningen och kan påverka många växters förmåga att gro. Ökad igenväxning leder till ökad förnaansamling från döda växter vilket på sikt medför en näringsanrikning och tjockare jordtäckning, vilket i sin tur accelererar igenväxningen på alvarmarkerna. I de trädklädda betesmarkerna är förtätning och förbuskning som följd av igenväxning ett hot mot betesgynnade arter knutna till ljusöppnare miljöer. Igenväxning utgör även ett hot mot de öppna våtmarkerna i området, där agen breder ut sig i rikkärren och i agkärrens kantzoner. I skogsmarken utgör förtätning och förbuskning ett hot i de glea utmarksskogarna.

En stor andel av områdets utpekade bevarandevärden är helt beroende av att näringsfattiga förhållanden råder. Hävdgynnade arter missgynnas och konkurreras ut vid förändrade näringsförhållanden till följd av ökad kvävedeposition och andra lufburna föröroringar samt surt nedfall, vilket bidrar till förändrad artsammansättning och ökad igenväxning.

Vegetationssammansättningen i bottenskiktet förändras och andelen gräs, buskar och träd ökar. Stora delar av Natura 2000-området Hall-Hangvar betas idag, men då området är stort med flera markägare varierar både beteshävd och betetrycket mycket inom området.

---Högt betetryck, avmaskningsmedel och stödfodring---

Medan ett måttligt, extensivt bete är positivt kan ett alltför intensivt bete med tillhörande tramp och slitage skada och missgynna flera kärleväxter och mossor i framför allt de torra alvarmarkerna och hållmarkerna med dess mycket tunna jordtäckte, men även i rikkärren. Betestrycket och trampsador i områdets våtar kan antas öka med förhöjda temperaturer och minskad nederbörds mängd.

Användning av avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) bör undvikas då det är negativt för den dynglevande insektsfaunan samt kan påverka hydrokemin i våtmarken och dess ingående arter. Tillskottsutfodring av betesdjuren bör undvikas då detta ger en indirekt näringstillförsel till marken och våtmarkerna och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

---Påverkan på hydrologi och hydrokemi---

Alla typer av dränerande åtgärder (inklusive markavvattningsföretag och dämning), t.ex. täktverksamhet, dikning, körning och andra markavvattande åtgärder påverkar hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Vidare kan anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av området påverka hydrologin och/eller hydrokemin i området. Effekterna av dränerande åtgärder kan vara uttorkning, ökad igenväxning och erosion. Avverkning, körning, markberedning, plantering eller andra skogliga åtgärder i närliggande fastmarksskog påverkar hydrologi, lokalklimat och markstruktur och kan leda till läckage av näringsämnen, vilket kan påverka artsammansättningen i dessa normalt näringsfattiga marker. Anslutande avverkningar och närsaltsbelastning leder till försämrade bevarandestatus.

Eftersom våtmarker även påverkas av kvaliteten på tillrinningsområdet, kan negativa hydrologiska effekter långt utanför våtmarken ha en negativ effekt på bevarandestatusen, t.ex. genom störningar i tillrinnings- och avrinningsmönstret i våtmarkerna. Agkär och rikkär uppträder på platser i naturen där närsaltsnivåerna är naturligt låga. Hydrologiska ingrepp i våtmarker, såsom exempelvis dränerande dikningar, leder ofta till att torv oxiderar vilket i sin tur medför att närsalter frigörs. En ökad närsaltsbelastning gynnar en rad arter på bekostnad av karaktärsarter och typiska arter för områdets ingående naturtyper.

---Ingrepp och störning---

Kraftiga ingrepp och störning är ett hot mot områdets naturtyper och arter. Framförandet av fordon i terrängen kan skada alvarmarkernas tunna jordtäckte och vegetation. Andra hot är exploatering i form av bebyggelse, bryggor, sandtäkt, muddringar och dikningar, skador från båttrafik, fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur. Friluftsliv kan utgöra ett hot mot områdets fågelliv under häcknings- och rastningstider. Avverkning av omkringliggande skogsområden ger en fragmentering och minskar kontakten mellan området och andra skogar vilket minskar det genetiska utbytet mellan populationer. Grunda havsområden är viktiga som uppväxtområden för många fiskarter samt för ryggradslösa djur, och för fåglar som födosöker där. Verksamheter som försämrar kvaliteten på de grunda havsområdena och förutsättningarna för de arter som är knutna till dem utgör därmed ett hot även mot strandmiljöerna på land.

---Utsläpp av olja, kemikalier och näringsämnen---

Gödsling, kalkning eller insådd av för naturtypen främmande arter har en negativ inverkan på områdets biologiska värden. Alla former av produktionsinriktat skogsbruk till exempel avverkning, gallring, markberedning, dikning eller plantering utgör ett hot mot området. Detta gäller även åtgärder i närliggande marker utanför Natura 2000-området.

Strandnära skogsavverkningar och läckage av näringsämnen från jordbruksmark leder till ökad tillförsel av näringsämnen till vattnet genom avrinningen från land. De grunda kustområdena är

känsliga mot övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, snabbare igenväxning och förändrad artsammansättning. Övergödning orsakar även syrebrist på bottenarna. På land har övergödning en negativ effekt på naturtypernas karaktäristiska flora och fauna och påskyndar igenväxning.

Ökad pålagring med ruttande tång och alger (släke) kan vara negativt och ge övergödningseffekter på stränder och strandnära områden. I äldre tider förekom ofta tångtäkt som höll strandområdena fria från större tångvallar/driftvallar. Tångtäkt och strandstädning utgör dock ett direkt hot mot arter knutna till förmultnande organiskt material som spolats upp på stranden, och småkrypsfaunan minskar drastiskt på stränder som städas från tång. Tångtäkt kan främst motiveras på stränder med massförekomster av uppspolade fintrådiga alger (som uppkommer som följd av övergödning) eller på stränder med större driftvallar. Hänsyn bör i så fall tas till att stränderna (både flora och fauna) är känsliga för slitage, och tillräckliga mängder tång bör lämnas för att småkrypsfaunan inte ska missgynnas.

Utsläpp av olja och kemikalier eller läckage från båttrafik i Östersjön kan orsaka stora skador på både växt och djurliv i havet och på land. Många fågelarter påverkas av oljeutsläpp både direkt och indirekt genom påverkan på bottenfaunan. Utsläppets storlek, tid på året och väderförhållanden har betydelse för hur stora konsekvenserna blir och hur effektivt saneringsarbetet kan genomföras.

---Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar---

Under den senaste 50 åren har andelen luftburna näringsämnen ökat dramatiskt vilket i sin tur inneburit en anrikning av kväve i tidigare näringsfattiga marker. Gödningseffekter innebär att igenväxningen kan accelerera och artsammansättningen i fältskiktet kan förändras till följd av luftburet kvävenedfall. Surt nedfall och andra luftburna föroreningar kan påverka både flora och fauna i området.

---Invasiva arter och trädskjudomar---

Invasiva trädskjudomar som almsjuka och askskottssjuka är allvarliga hot mot den biologiska mångfalden i området. Epifytiska lavar och mykorrhizasvampar som är helt beroende av (obligata) ask, skogs- och/eller lundalm som substrat eller värdträd hotas. Dessa värdträd utgör på flera håll en nyckelroll i ädellövskogens ekosystem med en stor andel associerad biodiversitet knuten till sig och obligat knutna lavararter som riskerar nationellt utdöende. En utbredd trädödd förändrar också lokal- och mikroklimat i ädellövskogen och kan t.ex. medföra uttorkningseffekter och missgynna dess ingående arter. Invasiva arter kan medföra påtaglig skada på existerande ekosystem, genom att bl.a. konkurrerar ut inhemsk flora och fauna i områden som tas i anspråk.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsinriktade ändamål som skötsel och förvaltning av det berörda området (7 kap. 28 a § miljöbalken).

- Området ligger inom Riksintresse för Naturvård.
- Området ligger inom Riksintresse för Friluftsliv.
- Området är skyddat som Naturresevat.

I dagsläget betas delar av Hall-Hangvar, och ett fortsatt extensivt bete är nödvändigt för att förhindra igenväxning i området. Bete behövs också i delar av området som inte betas idag (främst alvarmarker och skogsmarker). Betesdjurens bete och tramp hindrar i viss utsträckning

föryngringen av vedväxter och har en positiv effekt på många växters förmåga att gro. Bara några centimeters växttäckte innebär en ljusförlust som kan försvåra för vissa arters groddplantor att etablera sig; men en liten, kal fläck uppkommen genom tramp eller bete kan vara vad som behövs. Detta gäller till exempel alvarets orkidéer, vars frön bara kan gro på bar jord. Det tunna jordtäcket är dock mycket känsligt och det finns växtarter som missgynnas av markslitage och för intensivt bete. Även rikkärren kan påverkas negativt av alltför hårt betetryck. Vid bete i området ska stödutfodring liksom avmaskning i förebyggande syfte, så kallad strategisk avmaskning, undvikas. Avmaskningen skall skötas utanför naturbetesmarken och avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) får ej användas.

---Underhållsröjning---

I första hand bör naturlig dynamik få råda i området som helhet bortsett från effekter av bete, men naturvårdande röjningar samt glänt- och plockhuggningar kan göras om behov finns. Uppslag av träd och buskar som leder till förtätning och igenväxning i alvarmarker och våtmarker kan vid behov röjas bort. I betad skog bör man eftersträva en flerskiktad och luckig skog med väl utvecklade bryn, det är dock normalt att graden av öppenhet i skogen varierar och att både glesare och tätare skogspartier förekommer i området. Ett större uttag av yngre träd sker än hos medelåldersträd vid glänt- och plockhuggningar i trädskiktet. Gamla träd och död ved bör alltid bevaras, om inte det är motiverat ur naturvårdssynpunkt att ta ner träden. Röjningen bör i första hand ske manuellt, men i vissa områden tillåts maskinell röjning. Röjningsrester avlägsnas, alternativt eldas upp på plats.

Vid röjning av uppslag av träd och buskar i kärrmiljöerna är det viktigt att en del videbuskage undantas från den manuella röjningen för att inte missgynna molluskfaunan i området. Många molluskartriv just i kantzonen med videbuskage. Här är det viktigt att man eftersträvar att bevara en jämn övergångszon mellan öppet kärr och den omgivande skogen. Några videbuskar även i den öppna kärretan kan tillåtas för att gynna molluskfaunan.

---Naturvårdsbränning---

Om naturvårdsmässiga skäl finns kan naturvårdsbränning bli aktuellt som skötselmetod. Införande av naturvårdsbränning med hänsyn till områdets förutsättningar skulle gynna i synnerhet insektsfaunan, bidra till öppenhet och luckighet, samt till viss del motverka igenväxning.

---Slätter i kärrmiljöer---

Traditionellt har agkärren på Gotland ofta hävdats genom slätter, och slätter har förekommit i Hall-Hangvars agkärr (till exempel Stigmyr). Ett återupptaget slätterbruk skulle vara ett sätt att komma tillrätta med igenväxning och utbredning av ag i agkärren och i agkärrens kantzoner. Igenväxta delar med ag och allmänt högväxt vegetation med mycket död förna slås av med skärande redskap. Ag, vass och annan igenväxningsvegetation i slätterytorna slås under sommarmånaderna vartannat-vart tredje år tills gynnsamt tillstånd är uppnått. Därefter fortgår regelbunden skötsel efter områdets förutsättningar för att inte igenväxning på nytt ska bli ett problem. För den starkt hotade myrglansspindeln i Stigmyr är det av vikt att de solöppna kantzoner med lågvuxen kärrvegetation (fr.a. knappag) inte växer igen med mer högvuxen vegetation.

---Almsjuka---

Almsjuka träd måste avverkas så snart som möjligt, och då absolut före våren, eftersom almsplintborrharna som sprider smittan börjar flyga då. Träden måste sedan tas om hand (brännas, flisas, barkas etc.) så att inte almsplintborrharna kan kläckas. Undvik att transportera almvirke då man i så fall bidrar till att sprida smittan. Såga inte i sjuka träd då detta kan bidra till att sprida almsjukan om sågning efterföljs i friska träd. Undvik att lagra obarkad almved, då denna fungerar som yngelplats för almsplintborrharna (barkad almved kan däremot lagras och användas).

Rapportera in misstänkta fall av almsjuka till länsstyrelsen eller skogsstyrelsen, som även kan hjälpa till med rådgivning och hjälp att ta bort träden.

---Askskottssjuka---

Avverka inte ask i förebyggande syfte, varken friska, sjuka eller döda träd (om de inte utgör en säkerhetsrisk); det hindrar inte spridningen av sjukdomen. Undvik beskärning av gamla askar, förutom träd som har hamlats (klappats) regelbundet. Unga friska askar kan gärna nyhamlas. Hamla om möjligt inte alla träd i en grupp samma år, utan sprid gärna ut åtgärderna över flera år.

---Hydrologisk restaurering---

I områden där hydrologin påverkats negativt tillåts lämpliga åtgärder att utföras för att återställa en naturlig och ostörd hydrologi. Exempelvis att diken fylls igen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**1220 - Sten- och grusvallar**

Areal: 28,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 33,06 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar utgörs stränderna nästan helt av sten- och grusvallar. Vallarna är väl utvecklade och sträcker sig längs hela områdets kust, från Ireviken i söder till Halls fiskeläge i norr. I södra delen av området avgränsas naturtypen inåt land av den branta kustklinten.

Generell beskrivning av naturtypen

Sten och grusvallar förekommer i boreal och kontinental biogeografisk region. De inkluderar även fossila vallar, och förekommer alltid i direkt anslutning till stranden. Vallarna utvecklas genom att småsten avsätts vid gränsen för högvattenståndet, mer permanenta vallar uppstår när sten och grus kastas längre upp på land av stormvågor. Med tiden kan flera vallar staplas mot varandra och skapar vidsträckta markstrukturer.

Vilka förhållanden som råder för arters etablering i vallarna varierar beroende på stabilitet, mängden finfördelat material som ackumulerats mellan småstenarna, lokalt klimatförhållande, bredden på strandremsan mellan vallen och havet, och om och hur lokalen tidigare har nyttjats. Naturtypen är vanligen ohävdad, men betas i vissa områden. Vegetationens utformning varierar beroende på hur exponerad stranden är för vind och vågor, och på successionsstadium. I äldre delar kan antingen en gräs-, ljung- och risvegetation, eller en vegetation dominerad av mossor och lavar, utvecklas. Närmast stranden är florans anpassad till saltstress, starka vindar och stark sol. Floran kan också variera mellan vallarna och lägre partier mellan dem vilket resulterar i zoner av bevuxna partier och nakna gruspartier. Karaktäristisk vegetation på strandvallarna på Gotland inkluderar strandvial, tulkört, en, strandkål, saltarv, strandråg, gulmåra och tall.

Bevarandemål

Arealen av Sten- och grusvallar (1220) ska vara minst 33,06 hektar.

Vallformationerna är bestående och förutsättningar finns för naturlig och fortsatt avsättning av nytt vallmaterial. Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Pålagring av ruttnande alger är liten. Vallarna har en tydlig zonerings av olika vegetationstyper och en för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1230 - Vegetationsklädda havsklippor

Areal: 0,31 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,39 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar förekommer naturtypen i form av ett tiotal klippor i havet längs kusten mellan Hasselriv och Hallshuk.

Generell beskrivning

Naturtypen består av branta havsklippor (>30 graders lutning) med lav-, gräs- och örtvegetation. Rasbranter av sand, lera eller annat löst material ingår i naturtypen om lutningen är tillräcklig. De vegetationsklädda havsklipporna avgränsas från vattenmiljöer av medelvattenståndet och från landmiljöer där gränsen för direkt havs- och saltpåverkad vegetation går.

Naturtypen är mångsidig och klipporna har en varierande vegetationstäckning beroende på bland annat havspåverkan, exponeringsgrad, geologi och geomorfologi. Vegetationen är naturligt zonerad, där klippavsatser och skrevor på de brantaste delarna närmast havet kan vara helt vegetationslösa eller bevuxna med blågrönalger, medan klipphyllor, branter och sluttningar där jord kunnat ackumuleras kan vara gräsbevuxna. I mer skyddade lägen kan ris, örter och vindpinade träd och buskar etablera sig. Vegetationen är dock alltid havs- och saltpåverkad och artsammansättningen är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen.

Vegetationsklädda havsklippor har ofta ett rikt fågelliv, som även det är beroende av naturtypens strukturer och funktioner.

Bevarandemål

Arealen av Vegetationsklädda havsklippor (1230) ska vara minst 0,39 hektar.

Vattenkvaliteten i området är god, och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier försumbar. Pålagring av ruttnande alger är liten. Vegetationen är tydligt havs- och saltpåverkad, med en tydlig zonering av olika vegetationstyper och en för naturtypen naturlig artsammansättning med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter och karaktärsarter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 6,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 6,38 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandängar i Hall-Hangvar förekommer i ett område strax söder om Harudden. De sträcker sig längs områdets norra kust.

Generell beskrivning av naturtypen

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slätter och/eller betesdrift. Flora och fauna varierar beroende på bland annat underlag och hävdhistorik, och är oftast präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdad miljö.

Strandhabitatet avgränsas mot havet vid medelvattenståndet. Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som till exempel landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre tydligt zonerad. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare.

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer.

Landhöjning, vattenstandsvariationer och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerad av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen, men ett allt för hårt gässbete kan vara negativt för floran. Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik.

Bevarandemål

Arealen av Strandängar vid Östersjön (1630) ska vara minst 6,38 hektar.

Området hävdas årligen genom bete, företrädesvis med nöt. En tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation förekommer. Strandängarna är öppna och saknar träd och buskar. Saltpåverkan genom mer eller mindre regelbundna översvämningar av havsvatten förekommer. Strandängen har en naturlig hydrologi. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

6110 - Basiska berghällar

Areal: 14,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 10,26 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Basiska berghällar förekommer i den östra och mellersta delen av Hall-Hangvar. De ligger insprängda i mosaiken av andra naturtyper.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av gräsrika kalkhällmarker eller marker med tunna kalkjordar där vegetationen domineras av torktåliga växter, till exempel vit fetknopp, olika lavar samt ettåriga örter och gräs. Typiska växtsamhällen är gelélavsamhället och vit fetknopp-/kruskalkmossasamhället.

För upprätthållande av gynnsam bevarandestatus är naturtypen i de flesta fall beroende av ett extensivt bete för att inte växa igen med buskar och träd. Hällmarksytor med inget eller mycket tunt jordlager är mycket känsliga för markslitage, exempelvis är de kuddbildande mossor som kan dominera sådana kalkhällar mycket trampkänsliga.

De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella.

Bevarandemål

Arealen av Basiska berghällar (6110) ska vara minst 10,26 hektar.

Miljön är solöppen och saknar träd och buskar samt igenväxningsvegetation. Den basiska kalkberggrunden går i dagen med avsaknad av eller ett tunt lager av kalkrika finjordar. Finjordarna och artsammansättningen präglas av återkommande naturliga störningsregimer som uppfrysningssfenomen under vinterhalvåret och torkstress under sommarhalvåret. En naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter dominerar vegetationen och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 20,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 28,13 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar återfinns kalkgräsmarker på flera ställen i hela området, men endast i små arealer.

Generell beskrivning

Naturtypen kalkgräsmark innefattar torra till friska, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter, särskilt kalkkrävande sådana. Jordlagret är tunt och näringsfattigt och har skapats från kalkstensberggrund. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-20 % och naturtypen är mestadels helt öppen. Hävdgynnade arter ska finnas. Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen en riklig förekomst av orkidéer, en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Örtrikedomen gör kalkgräsmarkerna viktiga för många insekter, inte minst bin och fjärilar. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat. I sydöstra Sveriges sommartorra områden kan kalkmarkerna uppträda som olika typer av stäppartade torrängar med arter som ängshavre, brudbröd, backsmultron, backklöver och flentimotej. I vissa områden kan toppjungfrulin, fältsippa och fältvädd också vara vanliga i naturtypen. På friskare kalkmarker finns arter såsom vildlin, darrgräs och rödkämpar.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmark (6210) ska vara minst 28,13 hektar.

Vegetationen skall vara tydligt hävdpräglad och ha en för naturtypen naturlig artsammansättning, inklusive kalkkrävande arter. Gräsmiljön skall vara öppen och täckningsgraden av träd och buskar är låg. Ett visst inslag av buskar och träd förekommer och gynnar bl.a. insektsfaunan i området.

Kalkgräsmarkerna hävdas årligen genom bete och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt, men bevarandetillståndet varierar i olika delar av området.

6280 - Alvar

Areal: 234,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 460,9 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Alvar förekommer i hela området insprängt i mosaiken av naturtyper.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av flera olika växtsamhällen. Bland annat kan följande undertyper urskiljas:

- Vätar, det vill säga vattensamlingar med viss sedimentavsättning på alvarmark som i regel torkar ut under sommaren.
- Kalkhällmarker med inget eller mycket tunt jordtäckte.

Alvarmark är globalt sett en mycket sällsynt naturtyp och hela 70% av dess totala utbredning återfinns på Öland och Gotland. Enligt Art- och Habitatdirektivet klassas alvarmarker (6280) även som en prioriterad naturtyp.

Alvarmark karakteriseras av att den utvecklas på plan eller nästan plan kalkberggrund som i något skede har påverkats av nedisning. Jordtäcktet är tunt eller obefintligt, och kalkberggrunden kännetecknas av ett högt pH-värde som gör att vissa näringsämnen blir svårslösliga och därmed svåra för växterna att ta upp. Sammantaget skapar detta en mycket mager och ofta torr miljö där bara vissa arter kan etablera sig.

Alvarmarker påverkas i allmänhet av någon typ av stress eller störning, antingen kontinuerligt eller då och då. Mänsklig aktivitet i form av betesdrift eller skogsbruk har under långa tider satt sina spår i de svenska alvarmarkerna, och i många fall varit en av förutsättningarna för deras existens. Omkring år 1900 var utbredningen av landets alvarmarker som störst, men i takt med att betesdjuren minskat i antal och betet flyttats till mer produktiva marker har många alvar växt igen. Igenväxning sker när förna från döda växter kan ansamlas, vilket leder till att jordtäcktet långsamt blir tjockare, vatten binds lättare i marken och tillväxthastigheten av vegetationen kan öka. Alvarmark är vanligtvis för mager för att mer högväxta örter och gräs ska kunna konkurrera ut den ursprungliga vegetationen, däremot kan denna trängas undan om förbuskningen blir mycket kraftig.

Alvarets växter är så gott som helt beroende av stark ljusinstrålning och torra och näringsfattiga förhållanden, eftersom dessa hindrar mer näringskrävande och högväxta arter att etablera sig. Men det är bara vissa varianter av naturtypen som kan behålla sin öppna karaktär med hjälp av endast naturgivna störningsprocesser, kombinerat med extrem brist på näringsämnen och vatten. Till de naturliga störningsregimerna hör exempelvis bränder, svår torka, översvämningar eller uppfrysningrörelser i marken. Dessa faktorer har gjort att vissa alvarmarker har existerat i hundratals eller tusentals år utan mänsklig påverkan.

Alvarets insekter är även de anpassade till ett torrt och varmt klimat. Många är knutna till specifika växtarter och försvinner om deras värdväxter gör det. Det finns ett stort antal rödlistade och sällsynta insektsarter på alvarmarker på Gotland, bl.a. grågul alvarrotvecklare, alvararvmal, alvarfrölöpare, alvardyngbagge, alvarsandbi etc. Flera av insekterna, bland annat många fjärilsarter, är beroende av växter som nästan bara finns på öppna, torra och näringsfattiga marker. Apollofjärilen är t ex beroende av vit fetknopp som värdväxt för sina larver, medan tulkörten drar till sig den vanligt förekommande riddarskinnbaggen som lever på växtens frön och fruktämnen både som larv och som vuxen.

Många fåglar trivs på de halvöppna alvarmarkerna, till exempel gulspurv, hämpling, sädesärta, stenskvätta, ärtsångare, sånglärka, törnskata, ljunpipare och höksångare.

Bevarandemål

Arealen av Alvar (6280) ska vara minst 460,9 hektar.

Miljön är solöppen och har en låg täckningsgrad av träd och buskar med avsaknad av igenväxningsvegetation. Alvarmarker får inte växa igen eller övertas av växtlighet som inte hör hemma i naturtypen. I de områden som betas bör betet därför fortsätta. De flesta alvar har en historia av mänsklig påverkan och det är viktigt att ta hänsyn till individuella områdets traditionella användning, eftersom platsens arter är knutna och anpassade till denna. Där bete förekommer hålls djuren så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Buskar och träd av igenväxningskaraktär röjs vid behov.

Ett rikligt inslag av vegetationsfri mark (exklusive skorplavar) där berggrunden går i dagen eller med ett tunt lager av blottlagda kalkrika finjordar förekommer med minst 10%. Finjordarna och artsammansättningen präglas av återkommande naturliga störningsregimer som uppfrysningssfenomen under vinterhalvåret och torkstress under sommarhalvåret. Hela arealen har en ostörd hydrologi. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkat av gödning (förutom från eventuella betesdjur). En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer, där typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och utan tecken på bestående populationsnedgångar. Ingen förnaansamling och förtjockning av jordlagret förekommer i naturtypen.

Det är även viktigt att tillgodose de fågelarter som häckar i vissa alvarlokaler med häckningsplatser och skydd. Törnskata, gulspurv och höksångare behöver tillgång till buskar bestående av t.ex. en och/eller slån och missgynnas av för intensiv röjning. I vissa områden kan därför fördelarna för kärnväxter och småkrypsfauna behöva vägas mot fördelarna för häckfåglar.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt. Mycket stora arealer av igenväxta alvarmarker förekommer, även om avsnitt med gynnsamt bevarandetillstånd förekommer inom området.

6410 - Fuktängar

Areal: 34,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 26,71 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fuktängar förekommer i hela Hall-Hangvar-området insprängda i den trädklädda betesmarken.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av våta gräsmarker på jordar med stort inslag av kalk, lera eller torv. Krontäckning av träd och buskar är låg, 0-30%, och inte av igenväxningskaraktär. I typen ingår både ohävdade och hävdade marker nedanför trädgränsen. Två undertyper finns: a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bland annat ”kalkfuktängen”. b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blåtåtel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet. För upprätthållande av gynnsam bevarandestatus bör objektets hävdhistoria vara vägledande för den fortsatta skötseln. Fuktängar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. För vissa varianter av naturtypen krävs återkommande översvämningar.

Bevarandemål

Arealen av Fuktäng (6410) ska vara minst 26,71 hektar. Arealen kommer med tiden att öka efter genomförda restaureringsåtgärder när utvecklingsmark övergår i naturtyp.

Fuktängen hävdas årligen genom bete och en tydligt hävdpräglad markvegetation förekommer till följd av detta. Fuktängen har tillräcklig markfuktighet och en naturlig hydrologi, vilket kan innebära återkommande översvämningar. Miljön är öppen och har i normalfallet mindre än 30 % täckningsgrad av träd och buskar. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva, och negativa indikatorarter förekommer inte heller eller i mycket liten omfattning. Typiska arter, karaktärsarter och hävdgynnade arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar eller trivialisering.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt. Bevarandetillståndet varierar i olika delar från kraftigt igenväxta och hydrologiskt påverkade områden till ängar med gynnsam bevarandestatus.

7210 - Agkärr

Areal: 139 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 131,82 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I den sydöstra delen av Hall-Hangvar området finns ett agkärr (Staursmyr). I den mellersta delen av området förekommer också ett större (Verkmyr) och ett lite mindre (Rusmyr) agkärr. I norr förekommer några mindre agkärr.

Generell beskrivning

Naturtypen bildas i grunda kalkrika kärr, sjöpartier eller stränder men utgör ibland ett successionsstadium av blöta, igenväxande rikkärr som lämnats utan hävd. Ag förekommer i allt från smärre bestånd i vegetationsmosaiker med en artrik och lågvuxen rikkärnsvegetation till närmast ensartad dominerande bestånd av ag. Både öppna och trädklädda agkärr förekommer. I trädklädda agkärr med lång kontinuitet i trädsiktet bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn.

Förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus är flera, bl.a. intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp utan endast som en följd av naturliga förändringar. Karaktärsarten ag och typiska arter som höstspira, ängsnycklar, bläddror *Utricularia* spp., korvskorpionmossa och kransalger *Chara* spp. indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen med avseende på näringsbelastning och hydrologisk stabilitet. Massupträddande av bunkestarr, älgört, svärdsilja och viden *Salix* spp. som betraktas som negativa indikatorarter i agkärr indikerar hydrologisk påverkan och förhöjd kvävestatus.

Täckningsgraden av botten-, fält-, busk-, och trädsiktet bör så långt som möjligt hållas på en stabil nivå, undantaget fall är där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder. Fortsatt hävd som innebär en viss form av slyröjning och agtäkt för att förhindra igenväxning, behövs i vissa objekt beroende på habitatets utformning. På myrar med lång kontinuitet i trädsiktet bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn. Ingen påtaglig minskning bör ske av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

Naturtypen är känslig för ett antal störningar. Tillkommande och existerande ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, vilket i sin tur kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet kan ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. Ökad våtdeposition av kväve gör att habitatets vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar. Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar med mera kan förstöra eller skada habitatet, antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet. Strandmiljöer och kärr som inte är så blöta kan hotas av igenväxning.

Bevarandemål

Arealen av Agkärr (7210) ska vara minst 131,82 hektar.

Intakta hydrologiska förhållanden råder med opåverkad hydrokemi i såväl våtmarken som tillrinningsområdet. I myrvidden dominerar och uppträder ensartade bestånd av ag över stora arealer (alternativt i vegetationsmosaiker med artrik och lågvuxen rikkärrsvegetation). Myrvidden är öppen, delvis trädklädd och/eller med fastmarksholmar.

En tydlig vegetationszonering förekommer till följd av säsongsmässiga fluktuationer i vattenstånd. Karaktärsarten ag och typiska arter som höstspira, ängsnycklar, bläddror *Utricularia* spp., korvskorpionmossa och kransalger *Chara* spp. dominerar fält- och bottenskikt i våtmarken. Förekomsterna av karaktärsarten och de typiska arterna är varaktiga och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar. Inga massuppträdanden av bunkestarr, älgört, svärdslija och viden *Salix* spp. förekommer.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

7230 - Rikkärr

Areal: 50,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 80,53 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Rikkärr förekommer på flera platser i hela området i form av smala remsor. Kring det stora agkärret i mitten av området (Verkmyr) återfinns den största arealen.

Generell beskrivning

Rikkärr utgörs av öppna eller skogklädda, mineralrika och torvbildande kärr som är minerotrofa, dvs. får tillförsel av vatten och näring från omgivningen. Inom naturtypen våtmark finns flera undergrupper och rikkärr klassas som en typ av myr, till vilken även fattigkärr och mosse hör. I rikkärr är pH-värdet högre än i andra myrtyper, vanligen pH6 eller högre. Rikkärr är inte rika på näring som namnet tycks indikera, utan på mineraler i form av höga halter av baskatjoner, främst kalcium men även järn eller magnesium. Rikkärr där pH-värdet överskrider pH 7 och där kalkhalten är mycket hög klassas som extremrikkärr. Bottenskiktet är uppbyggt av så kallade brunmossor eller i vissa fall vitmossor samt bleke.

Rikkärr är en naturtyp med en speciell biologisk mångfald. Totalt återfinns minst 160 rödlistade arter i rikkärr varav 74 bedöms som hotade. Gotland är ett av de län som hyser flest hotade rikkärrsarter.

Rikkärrsvegetationen är artrik och domineras av halvgräs och örter, b.la. orkidéer. Bottenskiktet byggs upp av så kallade brunmossor eller i vissa fall vitmossor. Bra indikatorarter för rikkärr är t.ex. späd skorpionmossa, gräsull och tagelsäv. Bra indikatorarter för extremrikkärr är t.ex. axag, kärrknipprot, tuffmossor eller en hög täckningsgrad av späd skorpionmossa. Bland kärlväxterna är ca 60 arter rikkärrsspecialister med sin huvudsakliga förekomst i rikkärr. Ytterligare 65 arter är rikkärrsgeneralister med 10-50 % av sin förekomst i rikkärr. Omkring 40 av Sveriges ca 1 100 mossarter är rikkärrsspecialister och ytterligare 50 arter är rikkärrsgeneralister. Rikkärr är blötare än kalkfuktängar och skiljer sig från dessa genom att vara mer lågvuxna när de är obetade och genom att oftast ha djupare torv, större dominans av halvgräs samt en hög andel och mångfald av mossarter. Många av rikkärren, särskilt i södra Sverige, har traditionellt hävdats genom ängsbruk och betesdrift vilket har påverkat vegetationens sammansättning. När hävden upphört har flertalet växt igen till sumpskog.

Klimatet på Gotland präglas av varma, torra somrar, vilket leder till att öns våtmarker ibland torkar ut sommartid trots att de är mycket vattenrika under vinterhalvåret. Kärlväxterna i de gotlandska rikkärren klarar uttorkning under sommaren så länge vattenståndet under vintrarna är tillräckligt högt. Mossorna är däremot mindre tåliga och missgynnas under torra somrar.

Ryggradslösa djur knutna till rikkärr inkluderar bla landmollusker, spindlar, trollsländor, fjärilar och skalbaggar. Av Sveriges 120 landmolluskararter finns ca 60 i rikkärr, varav tolv är rikkärrsspecialister. Av sällsynta och hotade arter av landmollusker kan nämnas smalgrynssnäcka, större agatsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka. Bland spindlar hyser rikkärren en artrik fauna med ett flertal arter som är mer eller mindre bundna till fuktiga miljöer, däribland den rödlistade randmånspindeln. Bland trollsländor återfinns en av Europas mest hotade arter i rikkärr, dvärgflicksländan, men det var mer än 50 år sedan denna art hittades på Gotland. Det finns även rödlistade fjärilar och skalbaggar i rikkärr, men fränsett dessa grupper är tyvärr rikkärrens insektsfauna relativt okänd. Det finns inga rikkärrsspecialister bland fåglar och däggdjur i Sverige, men runt 30 arter förekommer i rikkärr och är generellt beroende av

våtmarker. Bland svampar finns minst åtta rikkärrsspecialister varav sju arter är rödlistade, däribland de båda röksvamparna sumpäggsvamp och kärröksvamp.

Bevarandemål

Arealen av Rikkärr (7230) ska vara minst 80,53 hektar.

Förutsättningarna för att naturtypen rikkärr ska vara bestående är intakt hydrologi och hydrokemi samt rik tillgång på baskatjoner. Bevarandet av naturtypen med sin naturliga vegetation och variation av strukturer och formelement (t.ex. tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler) förutsätter också intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av mänsklig påverkan utan endast som en eventuell följd av naturliga förändringar. Rikkärr ska ha kvar sin naturliga näringsstatus, dvs. inte vara gödningspåverkade.

Intakta hydrologiska förhållanden råder med opåverkad hydrokemi i såväl våtmarken som tillrinningsområdet. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten grad. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Betesdjuren så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan och kan påverka hydrokemin. Typiska arter och karaktärsarter av kärlväxter och mossor förekommer i fält- och bottenkiktet. Dessa arter minskar inte varken lokalt eller på en biogeografisk nivå. Då de typiska arterna reagerar relativt tidigt på de hot som finns mot naturtypen, indikerar deras förekomst att viktiga ekologiska funktioner finns kvar.

Täckningsgraden av botten-, fält-, busk- och trädkikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare, undantaget fall där förändringen uppkommer som en positiv effekt av restaureringsåtgärder. I öppna rikkärr främst i Sydsverige kan hävd i form av återkommande slyröjningar, slåtter eller extensivt bete vara en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska behållas och hävden bör då fortsätta för att förhindra igenväxning. Fortsatt hävd är också viktig för småkrypsfaunan i rikkärren. Skalbagginventeringar har bl.a. visat att många rödlistade jordlöpare gynnas av olika typer av störning och förekomst av bar jord eller torv, förhållanden som uppstår vid bete. Den mycket rika spindelfaunan i rikkärren är kopplad till kombinationen av fukt och öppenhet.

I rikkärr med lång kontinuitet i trädkiktet bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn. De strukturer och formelement (t.ex. gungflyn, flarkar etc.) som finns skall bibehållas och ha samma omfattning och geografiska spridning som vid basinventeringen, undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en restaureringsåtgärd.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt. Igenväxningen påverkar bevarandetillståndet negativt.

8210 - Kalkbranter

Areal: 46,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 22,3 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kalkbranter återfinns längs hela den västra kusten av området. Vissa branter i den mellersta delen av området ligger längre upp på land.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av kalksten eller kalkrika klippor med vegetation i sprickor och på hållar. Även ultrabasisiska bergarter (t.ex. serpentinit) räknas hit. Naturtypen är spridd i landet och omfattar alla sluttningar eller starkt lutande (minst 30°) kalkstensytor som är så kalkrika att kalkkrävande arter trivs på dem, förutom klippor som påverkas av havet. I representativa fall är branten högre än 5 meter och består huvudsakligen av fast berggrund.

Vegetationen består både av kärlväxter i sprickor samt av en artrik lav- och mossflora på de branta klippväggarna och under överhäng. På klippställarna finns ofta rikligt med skorplavar, t.ex. orangelavar *Caloplaca* spp. och i sprickorna växer bräckor *Saxifraga* spp., Drabor *Draba* spp., ormbunkar och enstaka gräs samt rikligt med mossor. Vegetationen på ultrabasisisk silikatberggrund kan vara artrik och innehåller ofta starkt specialiserade arter. I habitatet ingår också mindre klippphyllor med vegetation. Träd förekommer normalt inte, och även i mindre branter ska krontäckningen alltid vara <30 %. Branten får inte vara täckt av ett sammanhängande vegetationsskikt.

Habitatet innehåller flera mycket artrika och särpräglade växtsamhällen som varierar med exposition och fuktighetsförhållanden. Förekomsten av sprickbildningar, översilade ytor och klippphyllor med tunt jordtäckte är viktiga faktorer för vegetationen. Branterna är ofta boplats för rovfåglar.

Intilliggande skog är gynnsamt för klippvegetationen, främst skog vid basen av branten som skuggar och begränsar avdunstningen vilket leder till bättre bevarad luftfuktighet. Skog på toppen av klippan bevarar nederbörden bättre och ser till att vattenflödet nedför klippan blir jämnare.

Bevarandemål

Arealen av Kalkbranter (8210) ska vara minst 22,3 hektar.

Branten består huvudsakligen av fast berggrund, där jordlagret (om det finns) främst består av vittringsgrus. Det ska finnas en rik förekomst av orört substrat. Förekomsten av träd ska vara liten eller obefintlig och ett sammanhängande vegetationsskikt saknas. En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med ingen eller liten förekomst av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter. Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Områdets hydrologi ska vara opåverkad. Naturtyperna uppe på klinten och nedanför branten ska bibehållas för att bevara gynnsamma hydrologiska förhållanden i branten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

8240 - Karsthällmarker

Areal: 1,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 9,34 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar förekommer karsthällmarker i den södra delen av området.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av kalkhällmarker med riklig förekomst av djupa sprickor och håligheter tydligt vidgade av karstprocesser, som gett naturtypen dess namn. Kalkberggrunden går i dagen och saknar eller har ett tunt lager av kalkrika finjordar. Klimatet är torrt och öppet, vilket präglar vegetationen på de ofta kala hällarna, som domineras av fetknoppsarter, lavar och kuddar av mossor. I sprickbildningarna råder ett annat mikroklimat, som tillsammans med att jord ansamlats i sprickorna, skapar annorlunda växtförhållanden. Här växer kalkälskande ormbunksväxter, slån, ask och nyponbuskar. Typen hyser flera endemiska och disjunkta insektsarter.

För att bibehålla gynnsam bevarandestatus krävs ofta ett mer eller mindre intensivt bete samt återkommande röjningar av igenväxningsvegetation. I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom från djur som betar i objektet), stödutfodring, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter. Ingen påtaglig minskning får ske av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

Naturtypen är känslig för utebliven eller olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk med mera). Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan. Särskilt varianter av naturtypen med inget eller mycket tunt jordtäckte är känsliga för markslitage och överbetning. Andra hot är markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis täktverksamhet, och gödslings- och förurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Bevarandemål

Arealen av Karsthällmark (8240) ska vara minst 9,34 hektar.

Miljön är solöppen och har en låg täckningsgrad av träd och buskar med avsaknad av igenväxningsvegetation. Karstvidgade sprickor och håligheter förekommer i kalkberggrunden med varierande grad av förnaansamling i sprickbildningarna. Hydrologin och berggrundens vattenhållande egenskaper är intakta och långsamtgående karstprocesser finns behålls. Kalkberggrunden går i dagen med avsaknad av eller tunt lager av kalkrika finjordar. Finjordarna och artsammansättningen präglas av återkommande naturliga störningsregimer som uppfrysningssfenomen under vinterhalvåret och torkstress under sommarhalvåret. En naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter dominerar vegetationen och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetilstånd

Gynnsamt, men igenväxning förekommer i buskskikt samt negativ påverkan av förnaansamling i sprickorna.

9010 - Taiga

Areal: 362,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,36 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar förekommer mindre arealer med taiga i hela området.

Generell beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal till boreonemoral zon på torr till blöt, och näringsfattig till näringsrik mark. Men trots variationen omfattar taigan till övervägande del skogar belägna på surare och näringsfattig mark på moräner eller glaciälviala sediment. Taiga utgör majoriteten av barrskogen i den boreala regionen och är vitt spridd över den.

Taigan betecknas normalt som urskogsartad skog, naturskog eller skog med naturskogskvaliteter. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som har kvar en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning och bete, men de har aldrig omfattats av kalavverkningar. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. I en taigaskog är trädskiktets krontäckningsgrad normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, men även små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma t.ex. ek, bok och på fuktigare mark al. Naturtypen innefattar dessutom brandfält och stormfällningar, och dessa har ofta en lägre krontäckning. En taigaskogs hydrologi är inte under stark generell påverkan från markavvattning.

Taigan kan betraktas som en serie skogstyper med sinsemellan olika sammansättning och naturvärden beroende på abiotiska faktorer såsom markfuktighet och lokalklimat. En betydande del av taigan har i ett naturtillstånd påverkats av storskaliga dynamiska krafter, främst i form av brand men även översvämningar, väderfenomen och påverkan genom insekts- och svampangrepp. Ibland kan en skogstyp övergå i en annan typ genom störning eller succession, t.ex. då lövbrännor etableras efter brand i barrskog för att sedan övergå i bland- eller barrskog, eller då gran får ökad utbredning i tallmiljöer som inte brunnit på länge. Inom naturtypen taiga kan nämnas flertalet undergrupper av skog, nämligen: granskog, tallskog, blandskog, triviallövskog samt kalmark och glest beskogad mark med mycket död ved efter störning (ex. brandfält) och mark i naturliga successionsstadier efter störning, (t.ex. barr-, löv- eller blandbrännor).

Gotland hyser den största sammanhängande arealen av kalkbarrskog dominerad av tall. Kalkbarrskogen är rik på örter, gräs och halvgräs, örnbräken och begynnande inslag av ris är mycket vanliga där betet upphört sedan länge. Dessa skogar är ibland öppna men ofta stadda i igenväxning; enbuskar förtätar området och trädföryngringen har ökat efter betets frånvaro. På ön finns även taigatypskogarna hållmarkbarrskog och alvarskog.

Taigan hyser en rad hotade arter bland fåglar, mossor, lavar, svampar och evertebrater. Många av dessa arter är beroende av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, av olika trädarter, död ved, brandfält och förekomsten av olika skogliga successionsstadier. Torra och varma kalktallskogar har på Gotland visat sig hysa en mycket intressant fjärils- och skalbaggsfauna med många rödlistade arter. Bland rödlistade kärlväxter som ofta växer torrt på tunna jordar kan nämnas röd skogslilja, alpnäcklar, tovsippa, nipsippa och alvarstånds. Mycket karaktäristiska förnasvampar är olika jordstjärnor, t.ex. sträv jordstjärna samt andra speciella röksvampar som vit stjälsvamp. Bland mykorrhizasvampar som kan växa i torr tallskog bör nämnas t.ex. svartgrön spindelskivling, tallvaxskivling, vinriska och lilaköttig taggsvamp.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 0,36 hektar.

De viktigaste ekologiska aspekterna inom taigaskogen, då merparten av dess flora och fauna är beroende av dem, är; förekomsten av gamla träd av olika arter, döda träd i olika storlekar och artsammansättning. I naturskogar uppkommer en dynamisk omväxling av biotoper genom faktorer bland naturliga och icke-biologiska processer, samverkan mellan arter och/eller genom människans småskaliga mångbruk och hennes betesdjur. En sådan växling av biotoper inom förhållandevis korta avstånd är positiv i landskapet och ger möjlighet för ett ökat artantal, jämfört med i en homogen skog. Två viktiga skäl till det är att ett ökat antal miljöer ger livsrum åt ett större antal arter. Många djurarter utnyttjar dessutom, och är beroende av, flera ekologiska resurser som hämtas från olika närliggande miljöer. Ett mycket vanligt exempel är att arter samtidigt utnyttjar både öppna och slutna biotoper. Mossor, kärlväxter, lavar och svampar är många gånger indirekt gynnade i artrika mosaiker eftersom pollinering och spridning ökar i dessa miljöer.

Ett påtagligt inslag av gamla granar och tallar, grova träd samt död ved i form av torrträd, torrakor och lågor ska förekomma. Stående och liggande död ved av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier ska förekomma rikligt. Skogen ska vara flerskiktad. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik och naturliga störningsprocesser, så som självföryngring och att trädindivider dör av naturliga orsaker, stormfällning, insektsangrepp, översvämningar och brand.

Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Om betesdjur förekommer, eller vid ett eventuellt återinförande av betesdjur, hålls de så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan.

En naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva. Typiska arter förekommer rikligt och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Gotland har med sin silurkalkberggrund och sitt läge i Östersjön mycket speciella naturgivna förutsättningar. Taigaskogen (9010) är en prioriterad naturtyp inom Natura 2000 och inkluderar de på Gotland speciella hållmarkbarrskogarna, kalkbarrskogarna och alvarskogarna. Faktorer som bidrar till Gotlands ansvar i ett europeiskt perspektiv är bl.a. den relativt låga halten av luftföroreningar jämfört med t.ex. Centraleuropa, som kan vara en av anledningarna till den artrika epifytiska lavfloran. Dessutom anses Gotland hysa många reliktpopulationer av arter som hade större utbredning under en varmare klimatperiod. Dessa reliktpopulationer och även andra randpopulationer som har sin huvudutbredning i kallare klimat är ofta bärare av speciella genetiska variationer som kan vara av stor ekologisk betydelse.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 2,42 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Hall-Hangvar återfinns nordlig ädellövskog centralt i östra kanten av området.

Generell beskrivning

Naturtypen utgörs av äldre naturliga ädellövskogar med ett stort inslag av trädslagen alm, ask, lind eller lönn. Ek är ofta en karaktärsart och kan ibland dominera. Naturtypen förekommer på mark som är torr till fuktig och relativt näringsrik, och utgör en övergångsform från boreala till nemoral skogstyper. Trädskiktets täckningsgrad är normalt 50-100 %, där ädellövträd (ek, alm, ask, lind, och lönn) utgör vanligen 50 % av grundytan. Skogarna har lång kontinuitet som lövträdsbärande mark. De kan under tidigare sekler varit betes- eller slåtterpräglade och har därefter vuxit igen eller ha varit betesfredade på grund av terrängförhållanden (öar, branter med mera) eller av andra orsaker. En kontinuitet av lövträd med varierad åldersstruktur inklusive gamla träd, samt träd av olika trädslag förekommer. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik som självföryngring och naturlig tr added samt utsätts för naturliga störningsregimer så som stormfällning, insektsangrepp och översvämningar. Förekomst av död ved i form av grenar, torrträd, hålträd och lågor i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd, representativa träd och buskar utgör viktiga substrat. I vissa områden är hassel en förutsättning för gynnsam bevarandestatus, då den är värdväxt för många mykorrhizasvampar. Flera förnasvampar gynnas av de markförutsättningar som är följden av hasselförnans goda egenskaper. Naturtypen är mycket artrik och rödlistade arter av epifytiska kryptogamer, vedlevande insekter, samt marklevande flora och fauna förekommer och varierar med skogens slutenhet.

Bevarandemål

Arealen av Nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 2,42 hektar.

En långvarig trädkontinuitet förekommer med träd i varierande åldersstrukturer, inklusive döda, äldre och grova träd samt träd av olika trädslag. Ask och skogsalm/lundalm dominerar trädskiktet. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, som självföryngring och naturlig tr added, samt utsätts för naturliga störningsregimer så som stormfällning, insektsangrepp och översvämningar. Området har en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödning (förutom från betande djur). Hydrologin är stabil. Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Död ved i form av grenar, torrträd, hålträd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt och fyller en viktig funktion för vedlevande insekter och svampar. Brynmiljöer med blommande buskar förekommer i kantzonen mot omkringliggande öppen mark.

En för naturtypen naturlig artsammansättning förekommer med frånvaro av arter som blivit klassade som invasiva och/eller negativa indikatorarter förekommer inte eller i mycket liten omfattning. Typiska arter och karaktärsarter förekommer och visar inga tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 1308,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1384,62 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den dominerande naturtypen i Hall-Hangvar består av trädklädd betesmark. Den finns i hela området och omsluter alla andra naturtyper.

Generell beskrivning

Naturtypen förekommer på fastmark som är torr till blöt och näringsfattig till näringsrik och inkluderar både hagmarker och skogsbeten. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-75% och utgörs av inhemska trädslag. Det är även andelen krontäckning som särställer naturtypen från annan betesmark. Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Utmärkande är en stor variation i åldern på träden och de frekventa gläntorna. Trädklädd betesmark förekommer i alpin, boreal och kontinental biogeografisk region och av den totala andelen inkluderad i Natura 2000 återfinns 70 % i Sverige.

Att hålla djur på bete i skogsmarker är en mycket gammal tradition som sträcker sig tillbaka 5-6 000 år i norra Europa. Först på 1900-talet när boskapsskötseln och skogsbruket industrialiserades och det moderna jordbruket tog över, upphörde de traditionella betesmarkerna att användas och de trädklädda betesmarkerna som finns kvar idag är mycket få. På Gotland skyddas totalt 1 768 hektar trädklädd betesmark inom Natura 2000 och det är även på Gotland som naturtypen till största del återfinns. Att gotländska trädklädda betesmarker bevaras är således av nationell betydelse.

Hagmarkerna respektive skogsbetena kan delvis betraktas som två olika undertyper av trädklädd betesmark, men gränsen mellan dem är ibland otydlig och historiskt har de haft stora likheter. Hagmarkerna är relativt öppna, trädklädda marker som har ett artrikt busk- och trädskikt, och det är inte ovanligt att de delvis har en historik med ängsbruk. Trädskiktet domineras normalt av lövträd. Skogsbetena är skogar som är tydligt påverkade av bete och där en beteskontinuitet finns. Skogsbeten förekommer i större delen av landet, är starkt varierade beroende på den skogstyp som dominerar i området och kan förekomma i både barr- och lövskog. De kan också utgöra dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark.

Artsammansättningen i trädklädd betesmark varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. Hagmarkerna på Gotland är antingen dominerade av lövträd, ofta ask, ek och alm, eller av en blandad sammansättning av gran, tall, en och lövträd. I den betade skogen på Gotland dominerar barrträd, då främst tall. Enbuskar och hassel utgör de mest frekventa arterna i buskskiktet på ön medan fältskiktet till stor del består av arter som är knutna till högre ljus- och värmetillgång än vad som är tillgängligt i tät skog. Trädklädd betesmark är en av de mest artrika naturtyperna inom den boreala biogeografiska regionen. Det finns många hotade arter av evertebrater, kärlväxter, lavar och svampar i naturtypen och många är kopplad till gamla träd och död ved.

Bevarandemål

Arealen av Trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 1384,6 hektar.

Bevarandemålen för hagmark och skogsbete skiljer sig något åt, men många av strukturerna och funktionerna för de två undertyperna är lika, t.ex. en tydligt hävdpräglad markvegetation, en för naturtypen naturlig artsammansättning, trädkontinuitet med inslag av gamla träd samt en

rådande förnygring av träd- och buskskiktet. Solinsläpp till fältskiktet och till delar av områdets trädstammar är också viktigt och målet är att naturtypen skall ha en mosaik av gläntor.

Eftersom epifytiska lavar och svampar, och många insekter är beroende av förekomsten av särskilda substrat som gamla och/eller grova träd, torrträd, hålträd, blommande buskar av t.ex. slån och hagtorn, samt död ved i olika nedbrytningsstadier skall dessa också finnas. Naturtypen ska även ha en naturlig näringsstatus där tillkommen gödsling endast bör ske från betesdjur, dock kan det även i områden där gödsling förekommit, finnas höga naturvärden associerade till gamla träd.

Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna, t.ex. de knutna till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd, ska ske. Specifikt för undertypen hagmark är att det är viktigt med ett bibehållet krontäcke av minst 30 % och max 75 %. Dock kan naturvårdsmässiga skäl i ett specifikt område ge förbehåll och ett både högre eller lägre krontäcke kan då vara berättigat. Specifikt för undertypen skogsbetesmark är att det är viktigt med ett bibehållet krontäcke av minst 30 %. Men även här kan naturvårdsmässiga skäl i ett specifikt område ge förbehåll och ett både högre eller lägre krontäcke kan då vara berättigat. Betydelsen av olika strukturer och funktioner kan variera mellan olika objekt och vid bevarandearbetet måste det enskilda objektets förutsättningar beaktas. Det kan även finnas ytterligare strukturer och funktioner förutom de ovan nämnda som har betydelse i enskilda fall.

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt. Då det råder olika skötsel i olika delar av området, är vissa delar igenväxta.

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Smalgrynsnäcka är en snäcka i familjen grynsnäckor som förekommer i ett brett spektrum av skogsmiljöer. Samtidigt är smalgrynsnäckan mycket specifik när det gäller valet av mikrohabitat. Den förekommer främst i lucker, något fuktig förna och är starkt beroende av stabila förhållanden i förmaskiktet – den klarar till exempel inte översvämningar. Under torrare perioder söker sig snäckan en bit ner i marken. På alvar och i torrängsmiljöer hittar man den i basen av tuvor under torrperioder. Smalgrynsnäckan är kalkgynnad.

Främst företrar smalgrynsnäckan glesa askdominerade lövkärr, där den företrädesvis återfinns i halvöppna partier, men arten förekommer även i relativt torr skog. På många av skogslokalerna hittar man den i branter och blockdominerade partier. På skogsdominerade lokaler är det viktigt att det finns träd vars löv erbjuder lättillgängliga kalkkällor i form av kalciumcitrat, som t.ex. lind, ask, lönn, hassel och sälg. Arten förekommer även i kalkrika betesmarker med svagt till måttligt betetryck, men försvinner om betetrycket blir för hårt. I torr betesmark hittar man ofta den i anslutning till fuktiga sänkor, strandbrinkar och i branter. På Öland och Gotland förekommer arten vida spritt i alvarmiljö. I östra Sverige finns dessutom flera förekomster på kalkpåverkade torrängar. I kalkrika områden kan smalgrynsnäckan även finnas i strandnära miljöer, t.ex. betade havssträndängar eller i anslutning till kustnära dynvåtmarker. En annan viktig miljö är rikkärr och kalkfuktängar.

Smalgrynsnäckan accepterar ganska täta bestånd av starr. Förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna.

Spridningsförmågan hos smalgrynsnäcka kan på goda grunder antas vara starkt begränsad. Spridning kan ske över ganska stora avstånd, men av allt att döma i mycket begränsad omfattning. Avståndet för normal spridning torde ligga i storleksordning några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar.

Det allvarligaste hotet mot smalgrynsnäcka är utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av artens livsmiljöer. Arten kan påverkas negativt även av åtgärder utanför området om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna. Även igenväxning, som följd av exempelvis övergödning eller upphörd hävd som förändrar växtsamhällen, utgör ett hot mot arten. Då arten är kalkgynnad utgör försumning ett hot.

Bevarandemål

Smalgrynsnäcka (1014) ska förekomma i området. Området sköts på ett sätt som upprätthåller lämplig kvalitet med avseende på hydrologi samt förekomst av mikrohabitat.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1903 - Gulyxne, *Liparis loeselii*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Gulyxnen inplanterades i rikkärret söder om sjön i Storsund på 70-talet (från Alnåsa träsk). Gulyxne växer främst i öppna eller glest träd- eller buskbeklädda extremrikkärr med rörligt ytnära grundvatten och är en av Nordens sällsyntaste orkidéer. 2015 när den senaste rödlistan gjordes fanns arten bara på åtta lokaler på Gotland, 2008 när den senaste inventeringen gjordes bedömdes den finnas på 30-talet lokaler. Vid inventeringen 2008 hade beståndet ökat jämfört med den tidigare inventering som gjordes 2006, men efter det finns inga rapporter om arten. Gulyxne är fridlyst och rödlistad som Nära hotad (NT).

Arten är kalkkrävande och kräver troligen även en viss mängd mineraler/närsalter. Många av biotoperna är relativt strandnära successioner på grund av landhöjningen, arten etablerar sig normalt i nya lämpliga miljöer och följer med biotopen tills den blir ogynnsam. Arten gynnas av att livsmiljön hålls någorlunda solöppen med en kontinuitet av mindre markblottor som möjliggör nyetablering. Arten är dock känslig för tramp. Gulyxnen sprider sig med vindspridda frön. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är över 1000 meter. Arten hotas främst av förändrad hydrologi på lokalerna samt igenväxning. Igenväxning är ett problem i området och arten bör återinventeras och en ny bedömning av dess bevarandetillstånd utföras.

Bevarandemål

Gulyxne (1903) ska förekomma med en livskraftig population i området. Arealen av lämplig livsmiljö, öppet rikkärr med rörligt ytnära grundvatten, är tillräcklig för artens fortlevnad.

Artens populationsutveckling ska vara stabil eller ökande utan tecken på bestående populationsnedgångar.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

1988 - Styv kalkmossa, *Tortella rigens*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Styv kalkmossa (*Tortella rigens*) är knuten till kalkområden på Öland, Gotland, i Västergötland och i Stockholmsområdet. Arten förekommer annars bara i västra Estland, på Signilskär och Eneskär i västligaste Åland och i ett begränsat område i östra Nordamerika. Minst 95 % av världens kända förekomster finns i Sverige, varav en stor andel på Öland och Gotland. Arten är ofta relativt allmän på lokaler den förekommer. Gotland kan därmed anses bära ett såväl nationellt som globalt bevarandansvar för arten. Styv kalkmossa förekommer främst på alvarmark, företrädesvis direkt på kalkstenen eller på kalkrik finjord, oftast på plan eller svagt sluttande mark, gärna i lite fuktigare miljöer med gles kärlväxtvegetation på grund av sin konkurrenssvaghet och som pionjärart. Arten sprider sig vegetativt genom fragmentering av bladspetsar och förväntas normalt kunna sprida sig 10 meter under en 10-årsperiod. Då arten saknar möjlighet till effektiv spridning och förekommer i relativt få fragmenterade förekomster hotas den av såväl mer sporadiska förändringar såsom alltför hårt trampslitage som mer långsiktiga förändringar som igenväxning till följd av t.ex. klimatförändringar och uteblivna uppfrysningsfenomen som arten kan tänkas vara beroende av för att kunna återetablera, sprida sig och fortleva på aktuella lokaler.

Bevarandemål

Styv kalkmossa ska förekomma i området. Arealen av lämplig livsmiljö, öppna alvarmarker, ska vara minst 460,9 hektar. Den naturliga störningsregimen uppfrysningsfenomen under vinterhalvåret som skapar för arten lämplig mikrotopografi och lämpliga substrat av blottlagda, växelfuktiga finjordar på kalkrikt underlag ska förekomma på alvarmarkerna av grusalvarkaraktär där arten förekommer. För vidare beskrivning av artens livsmiljö se bevarandemål för alvar (6280).

Bevarandetillstånd

Gynnsamt.

Dokumentation

- Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. – ArtDatabanken.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1996. Äldre fodermarker. Naturvårdsverket förlag.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 2002. Svenska alvarmarker – historia och ekologi. I Naturvårdsverkets serie Skötsel av naturtyper. Naturvårdsverket förlag
- Gärdenfors, U. et al. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken.
- Kardell, L. 1988. Hall-Hangvar. En gotländsk skog och dess historia. Sveriges lantbruksuniversitet.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1982. Inventering av insektsfaunan i Havdhem, Tjängvide, Hall- Hangvar. Naturvårdsenheten.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1992. Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 2, Norra Gotland. Naturvårdsenheten, april 1992.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1997. Våtmarker på Gotland. Livsmiljöenheten, Rapport nr 8 1997. Författare Magnus Martinsson.
- Länsstyrelsen i Gotlands län. 1998. Milöövervakningsstudier av landlevande snäckor på Gotland. Livsmiljöenheten – rapport nr 6 1998
- Länsstyrelsen i Gotlands län, 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Hall- Hangvar SE0340090.
- Martinsson, M. 1997. Våtmarker på Gotland. Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket förlag.
- Naturvårdsverket. 2003. Natura 2000 i Sverige. Handbok med allmänna råd. Naturvårdsverket förlag.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, Basiska berghällar (6110), Kalkgräsmarker (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6410), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Taiga (9010) och Trädklädd betesmark (9070).

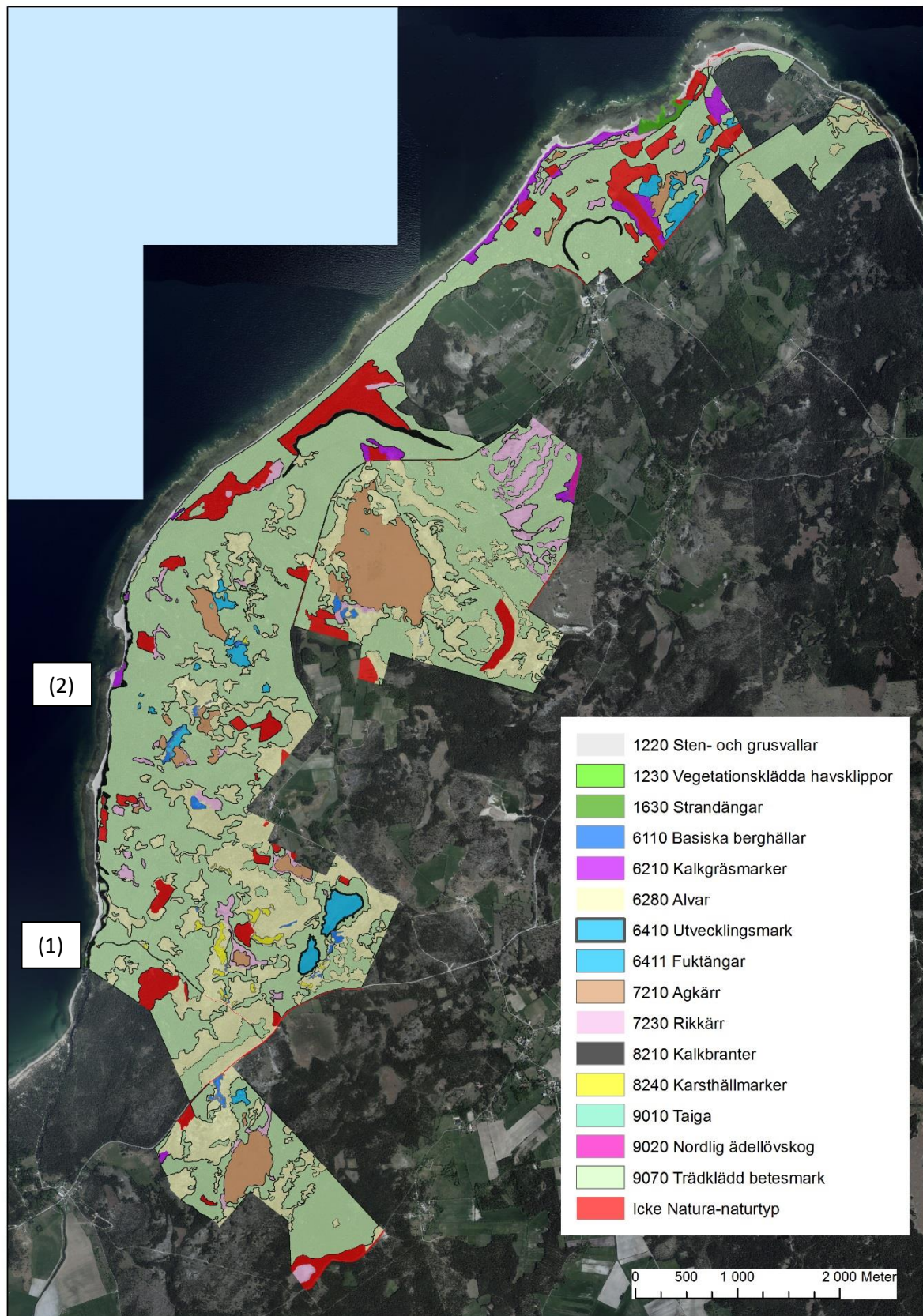
Lagtexter

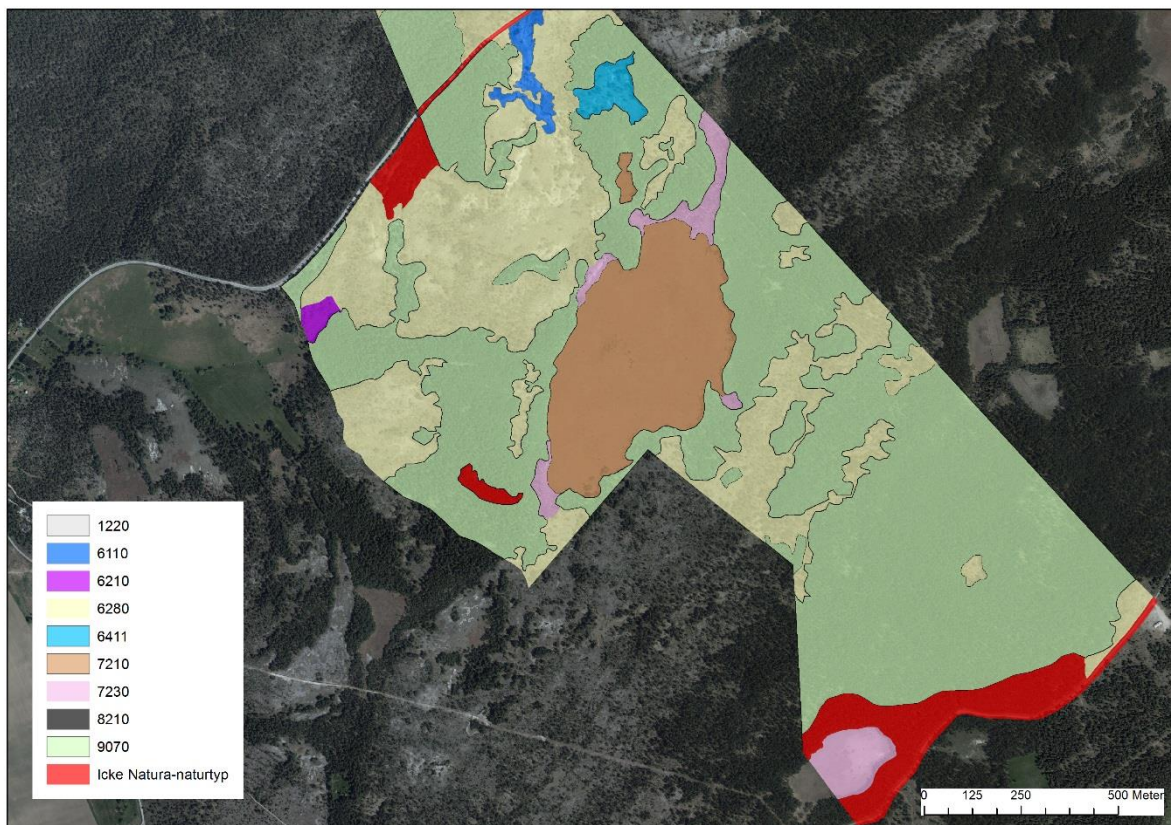
- Art- och habitatdirektivet, Rådets Direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007.
- 7 kap. 27-29 §§ Miljöbalken (1998:808).
- 15-17 §§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken.

Bilagor

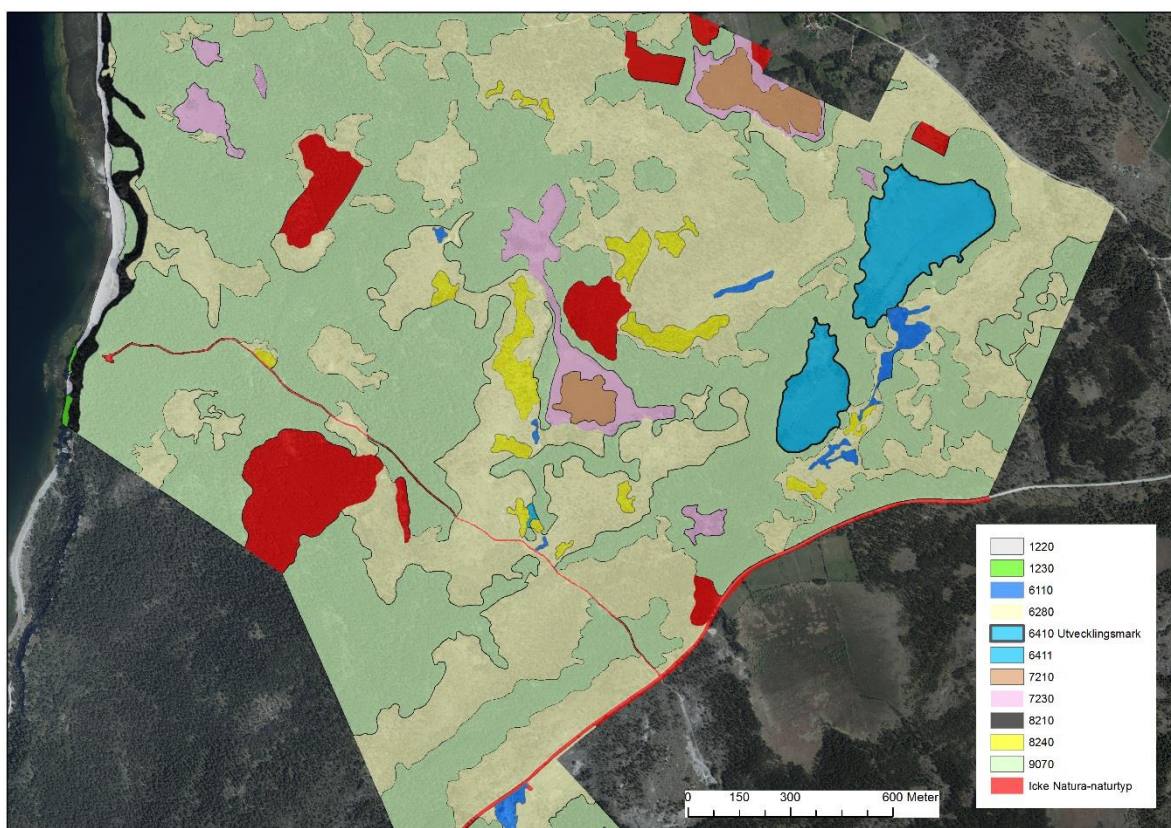
- Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området Hall- Hangvar.
- Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Hall- Hangvar.

Bilaga 1. Karta, utbredning av naturtyper inom Natura 2000-området Hall-Hangvar

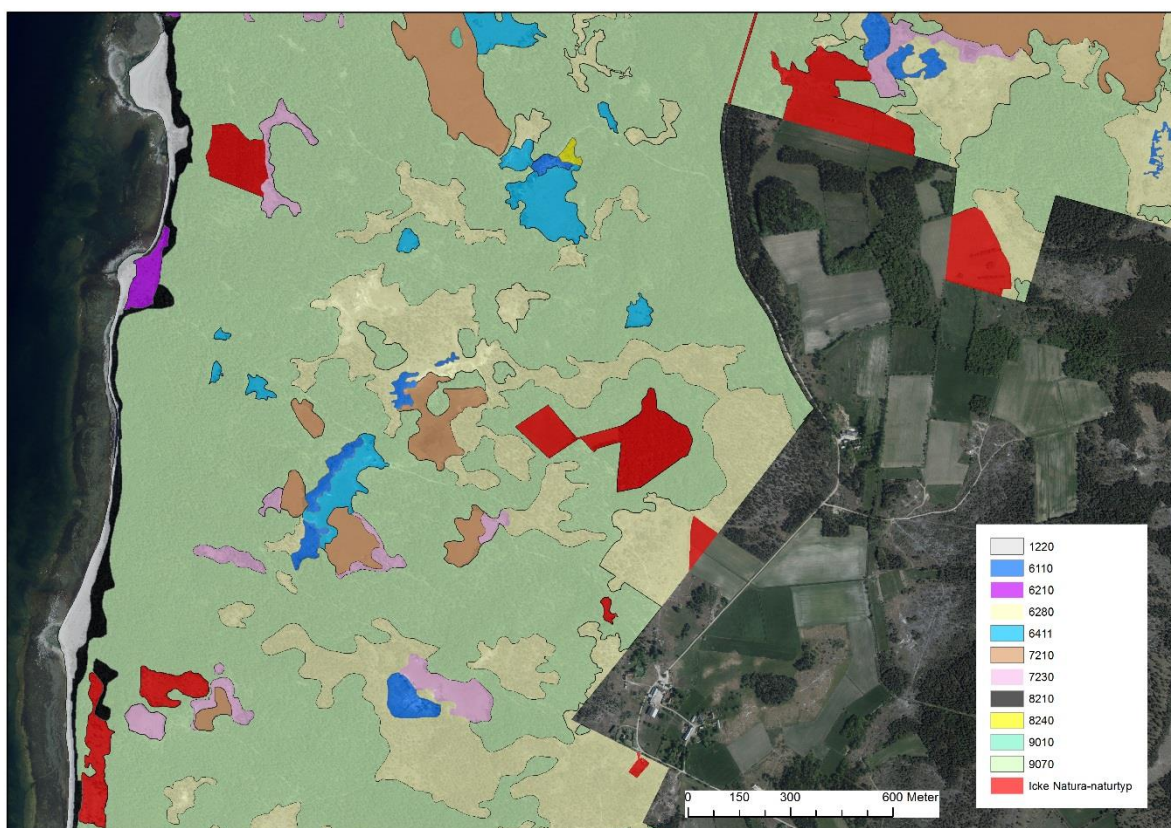

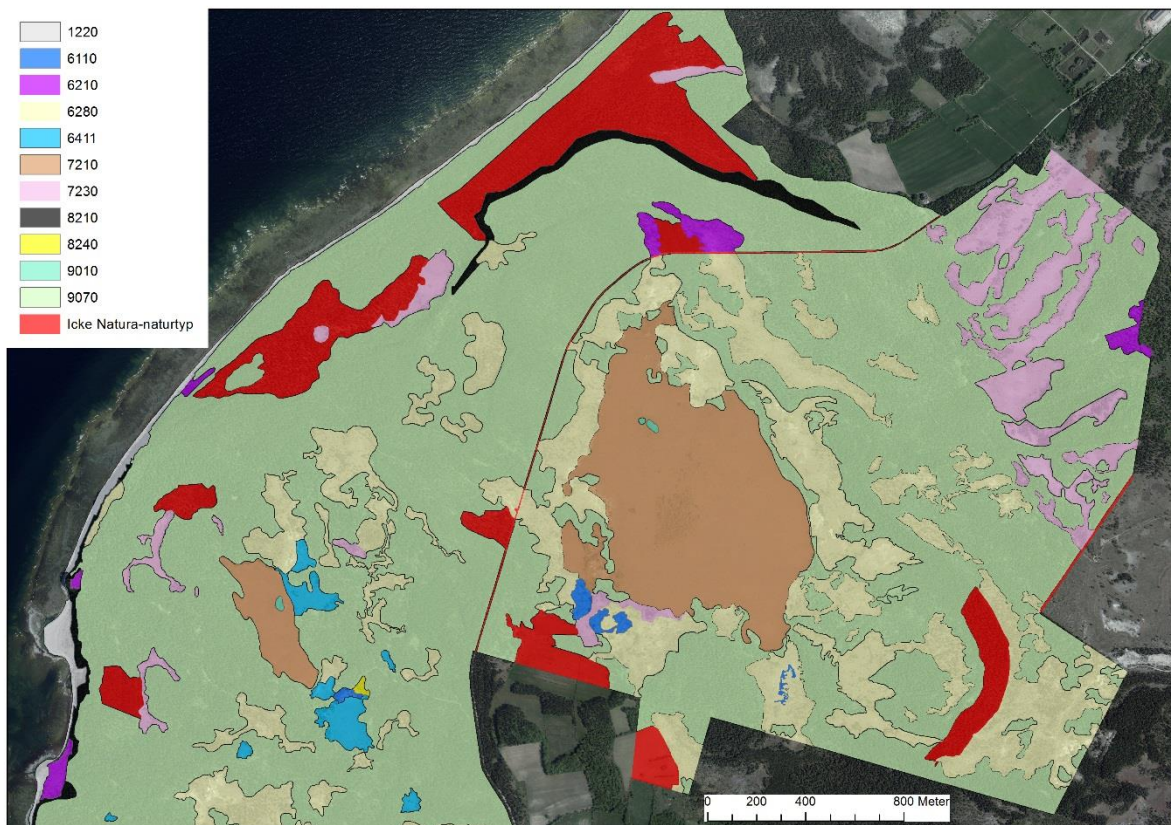
Natura 2000-området Hall-Hangvar, sydöstra delen, med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Basiska berghällar (6110), Kalkgräsmark (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Kalkbranter (8210) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

Natura 2000-området Hall-Hangvar, södra delen (1), med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Vegetationsklädda havsklippor (1230), Basiska berghällar (6110), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkärar (7210), Rikkärar (7230), Kalkbranter (8210), Karsthällmarker (8240) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

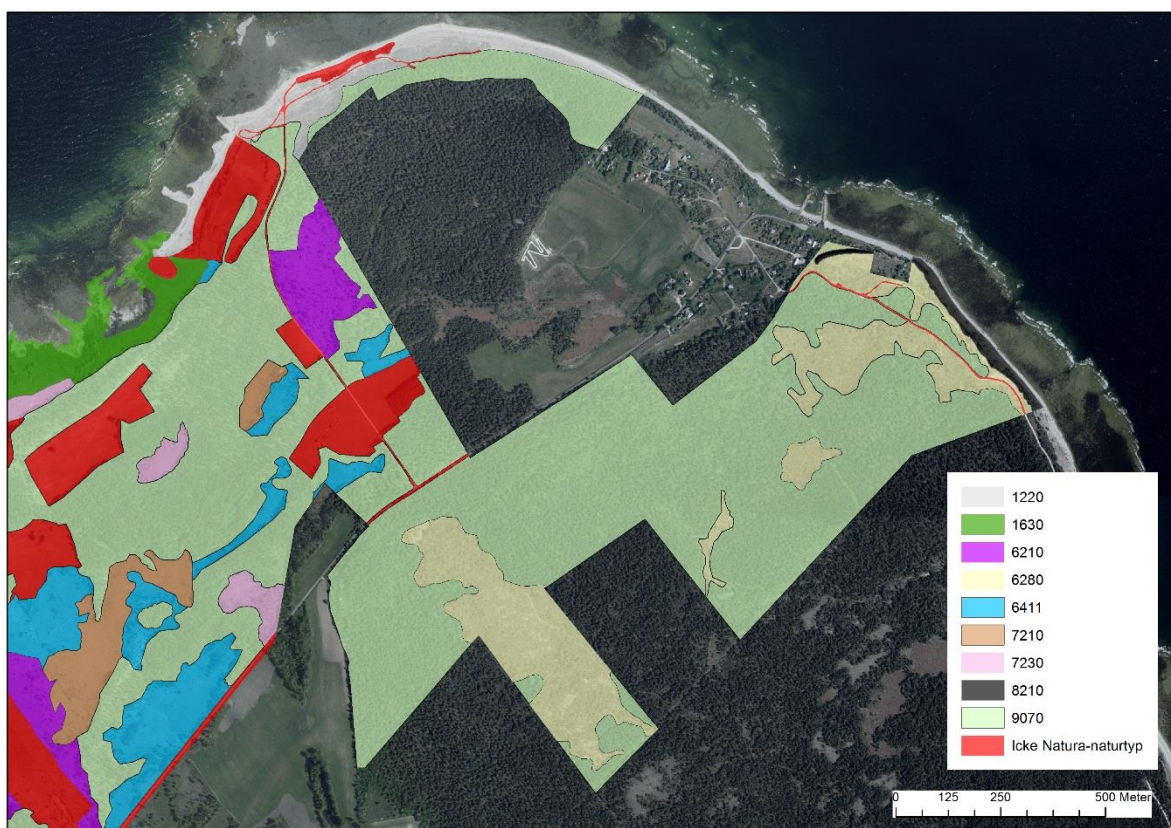
Natura 2000-området Hall-Hangvar, södra delen (2), med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Basiska berghällar (6110), Kalkgräsmark (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkär (7210), Rikkär (7230), Kalkbranter (8210), Karsthällmarker (8240), Taiga (9010) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

Natura 2000-området Hall-Hangvar, mellersta delen, med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Basiska berghällar (6110), Kalkgräsmark (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Kalkbranter (8210), Karsthällmarker (8240), Taiga (9010) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

Natura 2000-området Hall-Hangvar, norra delen, med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Kalkgräsmark (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Kalkbranter (8210) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

Natura 2000-området Hall-Hangvar, nordöstra delen, med utbredning av naturtyperna: Sten- och grusvallar (1220), Strandängar vid Östersjön (1630), Kalkgräsmark (6210), Alvar (6280), Fuktängar (6411), Agkärr (7210), Rikkärr (7230), Kalkbranter (8210) samt Trädklädd betesmark (9070). Röda ytor avser områden av icke Natura-naturtyp.

Bilaga 2. Fynd av rödlistade arter i Natura 2000-området Hall-Hangvar

Denna lista innehåller data som hämtats från Artportalen 2018-12-04 (<https://www.artportalen.se/>). Det kan finnas rödlistade arter i området som nämns men inte återfinns här, detta beror då på att de inte har rapporterats i Artportalen från området.

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Agrostemma githago</i>	Klätt	CR
<i>Alyssum alyssoides</i>	Grådådra	VU
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Salepsrot	NT
<i>Anemone sylvestris</i>	Tovsippa	NT
<i>Anthriscus caucalis</i>	Taggkörvel	VU
<i>Asperugo procumbens</i>	Paddfot	NT
<i>Bromopsis benekenii</i>	Strävlost	NT
<i>Bromus secalinus</i>	Råglost	EN
<i>Carex hostiana</i>	Ängsstarr	NT
<i>Carex pulicaris</i>	Loppstarr	VU
<i>Centaurium erythraea</i> var. <i>erythraea</i>	Flockarun	VU
<i>Cephalanthera rubra</i>	Röd skogslilja	VU
<i>Cerastium brachypetalum</i>	Raggarv	EN
<i>Cirsium acaule</i>	Jordtistel	NT
<i>Consolida regalis</i>	Riddarsporre	NT
<i>Crepis praemorsa</i>	Klasefibbla	NT
<i>Euphorbia exigua</i>	Småtörel	VU
<i>Euphrasia salisburgensis</i> subsp. <i>schoenicola</i>	Brun ögontröst	NT
<i>Fumana procumbens</i>	Gotlandssolvända	NT
<i>Galeopsis ladanum</i>	Mjukdån	NT
<i>Galium rotundifolium</i>	Gotlandsmåra	VU
<i>Goodyera repens</i>	Knärot	NT
<i>Gymnadenia conopsea</i>	Luktsporre	NT
<i>Helianthemum nummularium</i> subsp. <i>nummularium</i>	Ljus solvända	NT
<i>Herminium monorchis</i>	Honungsblomster	VU
<i>Holosteum umbellatum</i>	Fågellarv	VU
<i>Hypericum montanum</i>	Bergjohannesört	NT
<i>Hypochaeris maculata</i>	Slätterfibbla	VU
<i>Inula ensifolia</i>	Svärdkrissla	VU
<i>Liparis loeselii</i>	Gulyxne	NT
<i>Lysimachia minima</i>	Knutört	VU
<i>Marrubium vulgare</i>	Kransborre	EN
<i>Neslia paniculata</i>	Korndådra	EN
<i>Orchis spitzelii</i>	Alpnycklar	VU
<i>Orobancha alba</i>	Timjansnyltrot	NT
<i>Platanthera bifolia</i> subsp. <i>bifolia</i>	Ängsnattviol	NT
<i>Polygonum oxyspermum</i>	Näbbtrampört	EN
<i>Potamogeton coloratus</i>	Källnate	VU
<i>Primula farinosa</i>	Majviva	NT
<i>Ranunculus arvensis</i>	Åkerranunkel	VU
<i>Ranunculus polyanthemus</i>	Backsmörblomma	NT

<i>Scandix pecten-veneris</i>	Nålkörvel	EN
<i>Thymus serpyllum</i>	Backtimjan	NT
<i>Valerianella dentata</i>	Sommarklynne	VU

Mossor

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Bryum warneum</i> var. <i>warneum</i>	Havsbrum	NT
<i>Didymodon spadiceus</i>	Bäcklansmossa	VU
<i>Enthosthodon muhlenbergii</i>	Kalkkoppmossa	NT
<i>Grimmia tergestina</i>	Alvargrimmia	VU
<i>Riccia ciliifera</i>	Stäpprosettmossa	EN

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Acolium sessile</i>	Parasitsotlav	VU
<i>Bactrospora corticola</i>	Liten sönderfallslav	NT
<i>Gyalecta flotowii</i>	Blek kraterlav	VU
<i>Gyalecta truncigena</i>	Mörk kraterlav	VU
<i>Heppia adglutinata</i>	Rosetteppia	RE
<i>Hertelidea botryosa</i>	Vedskivlav	NT
<i>Lecanora sublivescens</i>	Blå halmlav	VU
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT
<i>Megalaria grossa</i>	Ädellav	EN
<i>Megalaria laureri</i>	Liten ädellav	EN
<i>Nephroma laevigatum</i>	Västlig njurlav	VU
<i>Porpidinia tumidula</i>	Gotlandsknagglav	CR
<i>Protoblastenia cyclospora</i>	Röd guldsxivlav	VU
<i>Pseudoleptogium diffractum</i>	Skorpskinnlav	EN
<i>Psora vallesiaca</i>	Öländsk tegellav	EN
<i>Ramalina calicaris</i>	Rännformig brosklav	VU
<i>Reichlingia zwackhii</i>	Frostfläck	CR
<i>Schismatomma pericleum</i>	Rosa skärelav	NT
<i>Scytinium schraderi</i>	Skrynklig skinnlav	VU
<i>Vulpicida tubulosus</i>	Trind enlav	NT

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Butyriboletus fechtneri</i>	Sommarsopp	VU
<i>Cortinarius atrovirens</i>	Svartgrön spindling	VU
<i>Cortinarius aureopulverulentus</i>	Puderspindling	NT
<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	Duvspindling	VU
<i>Cortinarius haasii</i>	Gulsträngad fagerspindling	EN
<i>Cortinarius pseudoglaucopus</i>	Violettrandad spindling	VU
<i>Gomphus clavatus</i>	Violgubbe	VU
<i>Hydnum albidum</i>	Vit taggsvamp	VU

<i>Inonotus hispidus</i>	Pälsticka	VU
<i>Phellinus pini</i>	Tallticka	NT
<i>Tulostoma brumale</i>	Stjälkröksvamp	NT

Skalbaggar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Bagous lutosus</i>		NT
<i>Brachinus crepitans</i>	Bombarderbagge	VU
<i>Cassida ferruginea</i>		NT
<i>Chlaenius quadrisulcatus</i>	Strimmig sammetslöpare	VU
<i>Elaphrus uliginosus</i>	Bred groplöpare	NT
<i>Ergates faber</i>	Smedbock	NT
<i>Etorofus pubescens</i>	Hårig blombock	NT
<i>Falagrioma thoracica</i>		NT
<i>Lycoperdina succincta</i>		NT
<i>Mogulones crucifer</i>		NT
<i>Nothorhina muricata</i>	Reliktbock	NT
<i>Onthophagus joannae</i>	Joannas dvärgdyvel	VU
<i>Onthophagus ovatus</i>	Matt dvärgdyvel	VU
<i>Squamapion vicinum</i>		NT
<i>Trachyphloeus alternans</i>		NT
<i>Trachyphloeus spinimanus</i>		NT
<i>Tychius junceus</i>		NT

Steklar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Ceropales variegata</i>	Mindre snyltvägstekel	EN

Fjärilar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Cupido minimus</i>	Mindre blåvinge	NT
<i>Eucosma scorzonera</i>	Svinrotsvecklare	VU
<i>Euphydryas aurinia</i>	Väddnätfjäril	VU
<i>Hemaris tityus</i>	Svävflugedagsvärmare	NT
<i>Hesperia comma</i>	Silversmygare	NT
<i>Maculinea arion</i>	Svartfläckig blåvinge	NT
<i>Melitaea cinxia</i>	Ängsnätfjäril	NT
<i>Parnassius apollo</i>	Apollofjäril	NT
<i>Phytometra viridaria</i>	Jungfrulinsfly	NT
<i>Polyommatus dorylas</i>	Väpplingblåvinge	NT
<i>Pyrgus alveus</i>	Kattunvislare	VU
<i>Satyrium w-album</i>	Almsnabbvinge	NT
<i>Selidosema brunnearia</i>	Hedmätare	NT
<i>Setina irrorella</i>	Större borstspinnare	NT
<i>Zygaena filipendulae</i>	Sexfläckig bastardvärmare	NT

<i>Zygaena lonicerae</i>	Bredbrämad bastardsvärmare	NT
--------------------------	----------------------------	----

Hopprätvingar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Chrysochraon dispar</i>	Guldgräshoppa	NT

Mollusker

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Morlina glabra</i>	Blank glanssnäcka	VU

Spindlar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Clubiona subtilis</i>	Dvärgsäckspindel	NT
<i>Hypsosinga heri</i>	Myrglansspindel	EN
<i>Ipa keyserlingi</i>	Fläckmattvävare	VU
<i>Liocranoeca striata</i>	Randmånsindel	NT
<i>Thomisus onustus</i>	Kantig krabbspindel	NT
<i>Xysticus chippewa</i>	Kärrkrabbspindel	NT

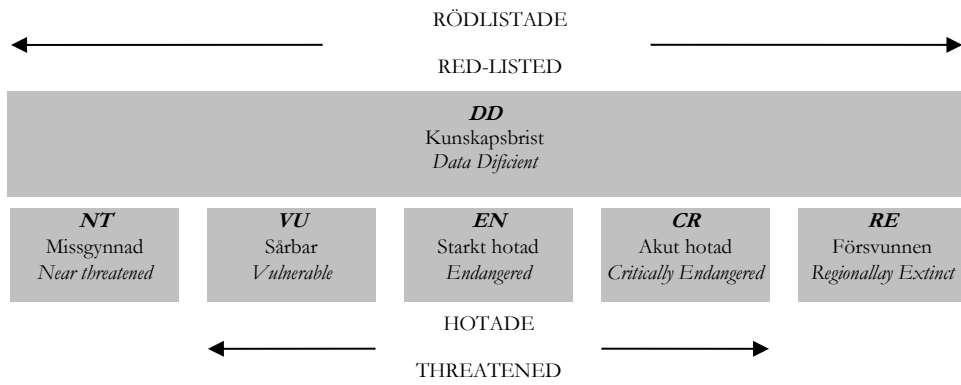
Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Accipiter gentilis</i>	Duvhök	NT
<i>Alauda arvensis</i>	Sånglärka	NT
<i>Anas acuta</i>	Stjärtand	VU
<i>Anas querquedula</i>	Årta	VU
<i>Anser fabalis</i>	Sädgås	NT
<i>Anthus cervinus</i>	Rödstrupig piplärka	VU
<i>Anthus pratensis</i>	Ängspiplärka	NT
<i>Apus apus</i>	Tornseglare	VU
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kungsörn	NT
<i>Arenaria interpres</i>	Roskarl	VU
<i>Aythya ferina</i>	Brunand	VU
<i>Aythya marila</i>	Bergand	VU
<i>Bubo bubo</i>	Berguv	VU
<i>Buteo lagopus</i>	Fjällvråk	NT
<i>Calcarius lapponicus</i>	Lappsparv	VU
<i>Calidris pugnax</i>	Brushane	VU
<i>Carpodacus erythrinus</i>	Rosenfink	VU
<i>Cepphus grylle</i>	Tobisgrissla	NT
<i>Chlidonias niger</i>	Svarttärna	VU
<i>Circus cyaneus</i>	Blå kärhök	NT
<i>Circus pygargus</i>	Ängshök	EN
<i>Crex crex</i>	Kornknarr	NT

<i>Delichon urbicum</i>	Hussvala	VU
<i>Dendrocopos minor</i>	Mindre hackspett	NT
<i>Dryocopus martius</i>	Spillkråka	NT
<i>Emberiza citrinella</i>	Gulsparv	VU
<i>Emberiza hortulana</i>	Ortolansparv	VU
<i>Emberiza rustica</i>	Videsparv	VU
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Sävsparv	VU
<i>Eremophila alpestris</i>	Berglärka	VU
<i>Falco peregrinus</i>	Pilgrimsfalk	NT
<i>Gallinago media</i>	Dubbelbeckasin	NT
<i>Gavia stellata</i>	Smålom	NT
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Havsörn	NT
<i>Hydroprogne caspia</i>	Skräntärna	NT
<i>Larus argentatus</i>	Gråtrut	VU
<i>Larus fuscus</i>	Silltrut	NT
<i>Limosa lapponica</i>	Myrspov	VU
<i>Limosa limosa</i>	Rödspov	CR
<i>Linaria flavirostris</i>	Vinterhämpling	VU
<i>Melanitta fusca</i>	Svärta	NT
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Nötkråka	NT
<i>Numenius arquata</i>	Storspov	NT
<i>Oriolus oriolus</i>	Sommargylling	VU
<i>Perdix perdix</i>	Rapphöna	NT
<i>Pernis apivorus</i>	Bivråk	NT
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Svart rödstjärt	NT
<i>Phylloscopus trochiloides</i>	Lundsångare	NT
<i>Regulus regulus</i>	Kungsfågel	VU
<i>Riparia riparia</i>	Backsvala	NT
<i>Saxicola rubetra</i>	Buskskvätta	NT
<i>Serinus serinus</i>	Gulhämpling	VU
<i>Somateria mollissima</i>	Ejder	VU
<i>Stercorarius parasiticus</i>	Kustlabb	NT
<i>Sternula albifrons</i>	Småtärna	VU
<i>Sturnus vulgaris</i>	Stare	VU
<i>Sylvia nisoria</i>	Höksångare	VU
<i>Thalasseus sandvicensis</i>	Kentsk tärna	VU
<i>Upupa epops</i>	Härfågel	RE

Grod- och kräldjur

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hotkategori
<i>Coronella austriaca</i>	Hasselsnok	VU
<i>Natrix natrix gotlandica</i>	Gotlandssnok	NT

Aktuella arters hotkategorier enligt den svenska rödlistan 2015.